

Kezdetben teremtette... ▶ 3. oldal
Isten vagy a mammon? ▶ 3. oldal
Őszinte szavak a depresszióról ▶ 4. oldal
Nem csak lepra – misszió ▶ 9. oldal
Szabó Lajosra emlékezünk ▶ 10. oldal
Pásztornapló: Katonadolog ▶ 11. oldal

Az Evangélium Színház kitüntetése

A Magyar Tudományos Akadémia székében szeptember 24-én rendezett ünnepségen – mások mellett – Magyar Örökség Díjra érdemesítették az Evangélium Színházat és evangélikus művészeti vezetőjét, *Udvaros Béla* rendezőt.

A Magyar Örökség és Európa Egyesület által gondozott díjjal évente négy alkalommal jutalmazzzák korunk, valamint a II. világháborút megelőző időszak legjelentősebb magyar teljesítményeit.

Hetilapunkért adtunk hálát

Kivétele és némileg zavarba ejtő helyzet, amikor egy hetilapnak saját rendezvényéről kell beszámolnia. Bár a helyes arányérzék alapvető szakmai követelmény, a szerkesztő számára ez esetben bizony már az is komoly dilemmát okoz, hogy milyen terjedelemben adjon teret elfoglaltságának. Mert igaz ugyan, hogy egy-egy kiemelt rendezvény, évforduló jelentőségét nem kizárólag a terjedelemmel lehet hangsúlyozni, de akármivel azért nem szokás több oldalon át foglalkozni. Hogy e heti lapszámunk 5-8. oldalán most mégis „önmagunkat hirdetjük”, arra talán mentségünk, hogy az *Evangelikus Élet* mottója történetesen éppen az, hogy: „...nem magunkat prédikáljuk, hanem az Úr Jézus Krisztust...”. És a hetilapunk jubileumi, 70. évfolyamának apropójából rendezett hálaadó napon alapvetően szintén ezt a szerkesztői-szerkesztőségi-kiadói szándékot, ezt az elkötelezettséget szerettük volna közvetíteni.

Hogy az *Evangelikus Élet* olvasóinak, szerzőinek, szerkesztőinek országos találkozója milyen mértékben váltotta be a hozzá fűzött reményeket, annak megítélésére természetesen nem vállalkozhatunk. Részünkről még csak értékelni sem volna illő a szeptember 24-i együttlétet. Már csak azért sem, mert valóban zavarban vagyunk. A nap szervezőiként ugyanis azt reméltük, hogy képesek leszünk tartalmas lelki-szellemi municióval megajándékozni olvasóinkat, és két nappal a „nagy találkozás” után most úgy érezzük, hogy a megajándékozottak elsősorban mi lettünk.

Ajándék volt számunkra már a résztvevők létszáma is. (Hittudományi egyetemünk rektora délidőben 360 főt számlált meg a zuglói evangélikus templomban. A pótszékeknek köszönhetően a kollégium kápolnájában csupán tizen-húszan kényszerültek vetítőtáblán figyelni a programot, miközben az emeleti nagyteremben mintegy félszáz gyermekkel foglalkoztak a MEE Ifjúsági és Gyermekosztályának önkéntesei.) De nem csak arról van szó, hogy a közreműködőkkel együtt közel félezer fős gyülekezeti létszám önmagában is felülmúlta (kicsinyhítű?) várakozásainkat. Az a szeretet, amelyet egy-egy testvéri szó, kézfogás vagy „csupán” mosoly közvetített felénk, úgy hiszem, valamennyiünket megerősített ennek a – jobb szó híján – sajtómunkának nevezett egyházi szolgálatnak az értelmében. Köszönjük.

Munkatársamra osztván a „tárgyszerű tudósítás” ezúttal cseppet sem könnyű feladatát, legyen szabad élnem azzal a lehetőséggel, hogy e vezércikkben viszont köszönetet mondhatok mindazoknak, akik – heti „rendes túlóráik” mellett – segítettek a találkozó megszervezésében, lebonyolításában. Ők sem voltak kevesen, de nevüket nem ezért nem sorolom. Hanem mert hozzáállásuk bizonyította: valamennyien abban a tudatban áldozták idejüket, energiájukat e napért, hogy „...nem magunkat...”

■ T. PINTÉR KÁROLY

Megújult grófi templomok

Hálaadás Szirákon és Erdőtarcán

▶ A szlovák gyökerű nógrádi evangélikus falvak közül immáron az ígére vágyakozó sziráki és az erdőtarcasi közösséget is megújult istenháza fogadja. Szeptember 25-én, vasárnap délelőtt a német és holland betelepült családok által „globalizált” falu, Sziráki és környéke adhatott hálát a gyönyörűen felújított templomért, délután pedig az erdőtarcasi gyülekezet ünnepelhette a kápolnából lett kis templom felszentelését.

loknek, a szürke életet élő, fásulttá váló, a legnehezebb terheket viselő közép-nemzedék tagjainak éppúgy, mint a beszélgetésre vágyó, utolsó szívdobbanásukat váró idős embereknek. Isten hívása nem felszínes, mert erő, hatalom, irgalom és szeretet rejtőzik benne.

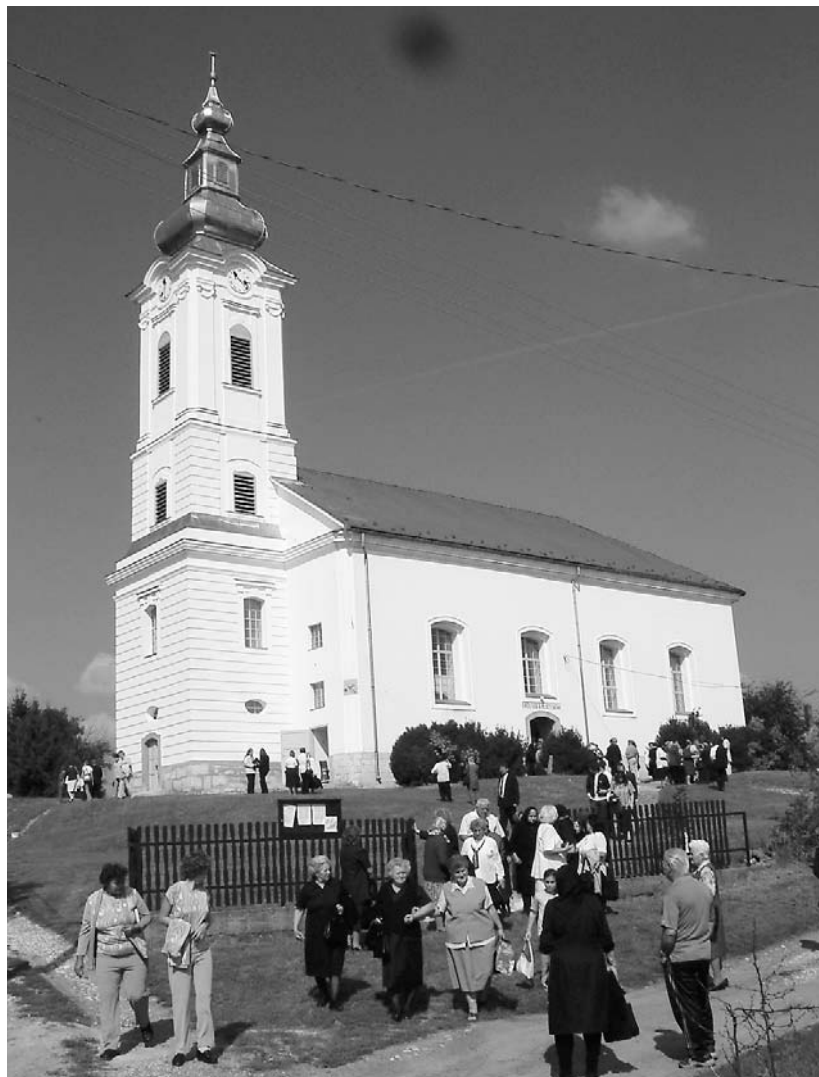
A liturgiában a Nógrádi Egyházmegye esperese, *Szabó András*, valamint az Egyházasdengeli Evangélikus Egyházköz-

kájának jelentős része volt – tudtuk meg *Mátis Andrástól*, Sziráki polgármesterétől.

A délután folyamán az Egyházasdengeli Evangélikus Egyházköz-séghez tartozó Erdőtarcán a szintén dombocskán található, kriptából átalakított kis templom felszentelésére került sor, ahová immáron az élő Úr hívja az élőket az örök életben való hitre – hangzott el Szabik Imre igehirdetésében. A

Az impozáns sziráki kastéllyal átellenben lévő domb tetején a gróf *Teleki József-né* született *Roth Johanna* által építtetett evangélikus templom magaslik. A sziráki gyülekezetbe több mint ötven évvel ezelőtt látogatott püspök, így különleges alkalom volt számukra a hálaadó istentisztelet, amelyen az Északi Egyházkerület lelkészi vezetője, *D. Szabik Imre* hirdette az evangéliumot.

A püspök Mt 11,28 alapján tartott igehirdetésében utalt arra, hogy a templom mindenkit hív; küszöbét át kell lépnie a szülők nélkül felnövő, törődést igénylő, szeretetre éhes gyermekeknek, a válási árváknak, az úttalan utakon járó fiata-

A SZERZŐ FELVÉTELE

ság helyettes lelkésze, *Bartos Zoltán* ságédkedett. *Bartos Zoltán* munkája eredményeként a hittanosok szolgálata, az énekkar és *Szabik Imréné* éneke gazdagította az országunk egyik legszebb templomáért tartott hálaadó istentiszteletet.

A tizenöt évvel ezelőtt elkezdett renoválási munkálatok végét a fényességével is hívogató templomtorony elkészülte jelentette. Ebben a sziráki felügyelő, *Kopka László* adományának, szervezői mun-

harminc-harmincöt fő befogadására alkalmas kistemplom ünnepén több mint százan vettek részt. Azok, akik nem fértek be az istenházába, a kertben elhelyezett hangszórók segítségével hallgathatták a hála és az öröm szavait. Az ünnepséget megtisztelte jelenlétével a munkálatok költségeinek a felét biztosító Magyarországi Szlovákok Szövetségének elnöke, *Egyedné Baránek Ruzsenka* is.

■ HORVÁTH-HEGYI OLIVÉR

Az egyházakat nem szabad kiszorítani a társadalomból

Az augsburgi vallásbéke négyszáz-öt-venedik évfordulóján *Horst Köhler* német elnök óva intett attól, hogy az egyházakat kiszorítsák a társadalom szívéből. Az 1555. szeptember 25-én megkötött augsburgi vallásbéke emlékére múlt vasárnap tartottak ökumenikus istentiszteletet az augsburgi Szent Anna-templomban. Ezen – Köhler mellett – részt vett *Edmund Stoiber* bajor tartományi miniszterelnök, *Karl Lehmann* bíboros, a katolikus püspöki kar elnöke és *Wolfgang Huber*, a Német Evangélikus Egyház Tanácsának elnöke is.

„Az egyházakat nem szabad kiszorítani azokról a területekről, amelyeken

évszázadokon át betöltötték a maguk szerepét. Különösen az iskolára és az egyházak által biztosított hitoktatásra gondolok, amelyről nem kellene lemondanunk” – jelentette ki Köhler az istentiszteletet követő ünnepségen, az augsburgi városházán. Az emberek ismét egyre határozottabban várnak vallási útmutatást, ezt bizonyította mindenképp a kölni ifjúsági világtalálkozó – jelentette ki az államfő, aki a kultúrák párbeszédét szorgalmazta a béke és a stabilitás érdekében.

▶ MTI

Országos evangélizáció Jézus üzen (Lk 13,31–33)

Időpont: október 8., szombat 10-től 16 óráig
Helyszín: Budapest, Deák tér

Program

09.45: Éneklés

10.00: Evangélizáció, 1. rész: „Ördögöket űzők ki” – Győri Gábor. 2. rész: „Gyógyítók” – Szeverényi János

11.15: Csoporthoz beszélgetés, imaközösségek

12.30: Ebédszünet (az országos egyház szerény vendéglátást biztosít)

14.00: Hozzánk is eljött – miskolciak tanúságtétele *Sándor Frigyes* vezetésével

15.00: Evangélizáció, 3. rész (úrvacsorával): „Harmadnap bevégzem küldetésemet” – Ittész István

15.45: Zárzó, áldás – Ittész János

É L Ő V Í Z

Mihály-napi gondolatok

Szép szokás, hogy névnapokon felköszöntjük egymást. Olyan barátom is van, akivel ez az egyetlen kapcsolat. A világban a névadás mindig is divat kérdése volt; ma különösen az. Tudjuk, hogy a Bibliában a névnek is súlya van.

Mihály-nap kapcsán – melyet szeptember 29-én ünneplünk – erről a névről kell beszélünk. Mihály neve héberül azt jelenti: „Kicsoda olyan, mint az Úr?” – tehát arról szóló biznyságtétel, hogy egyedül Isten az Úr, és nincs hozzá hasonló. Ez Isten népének örök és állandó üzenete ebben a világban. – A világ nótája azonban valami egészen más. Ezt legelősebben 2Móz 5-ben olvashatjuk. Miről is van itt szó?

Mózes a fáraóhoz megy azzal a kéréssel, hogy bocsássa el Izrael népét. A fáraó nyersen, durván, kérlelhetetlenül így válaszol: „Kicsoda az az Úr, hogy hallgassak a szavára és elbocsássam Izráelt? Nem ismerem az Urat, és nem bocsátom el Izráelt.” (2. vers) Mihály nevével ellentétben ez egy „negatív biznyságtétel”. Nem ismerem az Urat. Nem tudom, hogy kicsoda. Szavai mögött ott van a megvető szellem, a tagadás szelleme. Ez a világ örök refrénje!

Ez a megvetés azonban nemcsak Isten iránt nyilvánul meg, hanem a szülőkkel, a tanárokkal szemben használt tiszteletlen, engedetlen hangban is, és ugyanúgy jelen van az egyházban, a lelkészek iránt: „Mit akar tőlem? Hagyjon békén, ne szóljon bele az életembe!” Ennek az az oka, hogy az ember a maga útján akar járni (1. Ézs 53), és zavarja, hogy bárki meg akarja akadályozni ebben. – „Ez az én életem, ne szólj bele. Az én testem, az én pénzem, azt teszek vele, amit akarok.” Vegyünk egy példát! Temetést jelentenek be. A lelkéssel folytatott beszélgetés során kiderül, hogy az özvegy azt sem tudja, milyen vallású volt a férje. Mert Istenről, hitről sohasem beszéltek.

Nem ismerem az Urat, nem engedek neki. Vagyis: Isten parancsa, törvénye, rendje engem nem érdekel. Vasárnap van, de nem megyek templomba. A tilalmak sem érdekelnek. Megyek a testi vágyaim után. Nem ismerem az Urat! A te életed mit sugároz? Nem ezt a rettenetes, „fáraóféle” tagadó mondatot? Nem ezt érzi, látja, tapasztalja férjed, feleséged, gyermeked, unokád, munkatársad?

De mennyire más Mihály biznyságtétele: „Kicsoda olyan, mint az Úr?” Ő nemcsak ismeri Istent, hanem tele van Isten iránt csodálattal és hálával. Tudja, hogy méltatlan rá, de Isten mégis szereti és őrzi őt. Ezt kiált fel a zsoltáríró is: „...micsoda a halandó – mondom –, hogy törődsz vele, és az emberfia, hogy gondod van rá?” (Zsolt 8,5) Hogy Isten, aki az eget és földet, ezt a csodálatos világot teremtette és fenntartja, táplálja, még engem is számon tart, aki por és hamu vagyok csupán!

Mihály neve önmagában is prédikáció. És milyen jó, hogy mindenki eljuthat egyszer eddig a boldog vallomásig! Még az is, aki azelőtt megvetette, elutasította az Urat.

Azt a nagy változást, amelyet Jézus munkálni akar bennünk, a Biblia így fejezi ki: új nevet adok néked (1. Jel 2,17). Ez az új név nem valami külső dolog. Teljesen független attól, amelyet csecsemőkorunkban a szüleink adtak nekünk. Az új név azt jelenti: Jézus új tartalmat, új irányt, új célt akar adni az életünknek.

A kiábrándult világ számára minden olyan keresztény élet sokat jelent, amely Isten békességét és erejét sugározza!

■ GÁNC S ALADÁR

SEMPER REFORMANDA

„Ezzel a hittel eszem, iszom, alszom, ébredek, uralkodom, szolgállok, dolgozom – teszek s tűrök mindent, s tudom, hogy mindez Istennek tett jó gyümölcs.”

► Luther Márton: Jer, örvendjünk, keresztények! (Szabó József fordítása)

SZENTHÁROMSÁG ÜNNEPE UTÁN 19. VASÁRNAP – Mt 12,9–14

Rend a lelke mindennek?

Olykor adódnak élethelyzetek, amelyekben ösztönösen cselekszünk. Nem mérlegelünk, nem állítunk föl semmiféle tervet, stratégiát, mert nincs rá idő. Azonnal cselekedni kell, különben visszafordíthatatlan és jóvátehetetlen baj származik a késlekedésből. Aki fuldokló embert lát a vízpartról, rögtön ugrik és ment. Nincs idő méricskélgni a víz sodrásának erejét, netán hőmérsékletét. Nincs idő annak rendje és módja szerint furdorúhát húzni – ugrani és cselekedni kell. Ilyenkor mindennél előrébb való az élet megmentése. A „Fürdeni tilos!” feliratú tábla aligha tartja, tarthatja vissza az életmentőt. Vészhelyzet van – s ilyenkor minden addig megtanult mozdulat, elsajátított ismeret hirtelen sűrűsödve az életmentés szolgálatába áll. A sikeres mentés öröme nem keseríti a tilosban való fürdésért kirótt bírság, melyet az életmentőnek kézbesítenek. – Így látunk, érzünk, gondolkodunk mi, emberek. Mennyivel inkább így lát, érez és cselekszik a mi mennyei Atyánk, ha életveszélyről, vészhelyzetről van szó!

Izrael népének életében mindig központi szerepet játszott a hetedik nap, a szombat megszentelése. A mi szombat szavunk egyébként a héber seba számnévből származik, melynek jelentése: hét. A

szombati munkavégzés tilalma nem öncélú volt, hanem ezt a napot „szent gyülekezésre”, az Örökkévaló igéjének figyelmes hallgatására kellett szánni. Minden más elfoglaltság tiltott volt. A szigorúan szabályozott rendet csak egy esetben lehetett átlépni: életveszély esetén.

Igen ám, de a sorvadat kezű meggyógyítása nem életveszély elhárítása – gondoljuk mi. A gyakran igazságtalanul szidott farizeusok azonban tudták azt, amit mi gyakran elfelejtünk: az ember legnagyobb betegsége nem a látható testi nyomorúságokban nyilvánul meg, hanem épphogy nem látható. A mi legnagyobb betegségünk a bűn: Istentől, életünk és örök életünk forrásától való elszakadásunk.

A farizeusok gondolkodása szerint minden beteg, nyomorult, szegény ember a maga vagy szülei bűne miatt Isten jól megérdemelt büntetését hordozza már e földi életben. Jól látták ők, hogy a sorvadat kezű meggyógyítása valójában jele annak, ami a nem látható háttérben történt. A betegség meggyógyítása azt jelezte, hogy annak oka szűnt meg. Jézus tehát bűnt bocsátott meg, így mentett igazán életet. S hogy mennyire így látták ezt a farizeusok, azt mutatja az az indulat, amellyel elhatározták Jézus

megölését. Bűnt ugyanis kizárólag Isten bocsáthat meg, és ha Jézus ezt tette, akkor Istennel azonosította magát. Ez pedig a farizeusok hite szerint egyenlő az istenkáromlással.

Visszatérve a bevezető gondolatokhoz: vészhelyzet esetén nincs idő és mód józan helyzetfelmérést készíteni. Életet kell menteni – ezt diktálja emberiségünk. És ezt diktálja Isten istensége is, ahogyan Krisztusban közénk érkezett és érkezik ma is. Ő azért jött, hogy megmentsen életünket a bűn és halál rabságából. Azért jött, hogy erővel és hatalommal oldozzon föl, oldozzon el mások és önmaguk miatt gúzsba kötött életeteket. Ezt teszi ma is, ahol és amikor valóban ő szólal meg a hangzó igében, és lép velünk valóságos közösségre testének és vérének vételében.

Fontosak és kedvesek a hagyományok, szokások, de az egyház igazi küldetése mindig a vészhelyzetben lévő embertárs felé indít. Valójában egyedül az életünket mentő, váltságunk árát vérevel megfizető Krisztusra van szükségünk. Ez a fő sodrása keresztény hitünknek, életünknek! Egyházunk és benne a magunk életét ennek kell alárendelnünk, s ezt szem előtt tartva újra meg újra átgondoljunk.

Rend a lelke mindennek! Szükséges a rend, a rendszeresség a vasárnapi istentiszteletben egyaránt. A szombatnap megtartása is jó rend volt – egészen addig, amíg segítő eszköz helyett céllá nem vált. Megannyi szép szokásunk, hagyományunk, liturgiánk az életünket mentő Krisztusra való figyelésben segít – vagy olykor inkább akadályoz benne? Az egyházban nem a rend ad lelket mindennek, hanem a Szentlélek ad új rendet szívünkbe, értelmünkbe. Olyan rendet, amelyben egyetlen döntő szempont létezik: az (örök) életre mentés szolgálata. Ennek rendeljünk alá mindent, megszokott jó rendünket is!

■ KOVÁCS LÁSZLÓ

Imádkozunk! Mennyei Atyánk, te azért küldted megszületett Fiadat, hogy megmentsen életünket a bűn és a halál hatalmából. Jézus Krisztus, Urunk, köszönjük, hogy örök életre mentő szolgálódat ma is folytatod a közöttünk ígéd teremtő ereje és valóságos testeddel, véreddel való közösségünk által. Szentlélek Isten, kérünk, hogy az emberi rend lelke helyett a te rended felkészítse életünket! Szentháromság egy igaz Isten, könyörülj vészhelyzetben lévő egyházadon! Ámen.

Oratio œcumenica

Mennyei Atyánk! Köszönjük neked, hogy Jézus Krisztusban eltörölhetetlenül kijelentted nekünk üdvözítő akaratodat. Köszönjük, hogy létünk teljességéért a Golgotáig menően szeretett bennünket. Köszönjük, hogy könyörgésünket is tudatában mondhatjuk el neked, hogy te mindenben üdvösségünket munkáld, és a kiteljesedést akarod ajándékozni nekünk.

Könyörgünk minden ember üdvösségéért. Azokért, akik vallásukat szeretetlenül gyakorolják; azokért, akik keresnek téged; azokért, akik eddig még nem hallották

meg kereső szavadat; azokért, akik az átélte fájdalom miatt nem tudnak bízni benned. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet] Urunk, hallgass meg minket!

Kérünk, add meg nekünk azt a bölcsességet, hogy tudjunk, mikor kell szólnunk, és mikor kell hallgatnunk, mikor kell cselekednünk, és mikor kell várakoznunk. Add nekünk a Szentlélek egyesítő erejét, hogy a közöttünk meglévő különbségek gazdagítsák közösségeink életét, ne pedig szétválászanak bennünket. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet] Urunk, hallgass meg minket!

Könyörgünk a betegekért, a nincstelenekekért, azokért, akiknek a lelkét a gyász, az elhagyatottság fájdalma keseríti. Te adj vigasztalást, erősítést, reménységet mindenkinek, aki összetört az élet terhei alatt, aki legyőzhetetlen betegséggel küzd. Jézus Krisztusért kérünk...

[Gyülekezet] Urunk, hallgass meg minket!

Mennyei Atyánk, könyörgünk végül eljövendő országodért, ahol színről színre láthatunk téged, ahova mindegyikünk vársz, hogy nálad legyen otthonunk. Ámen.

ISTENTISZTELET ÉS MISSZIÓ 9.

Végül is mi a titka?

► **Istentisztelet és misszió kapcsolatáról írunk és olvastunk jó néhány héten keresztül. Sorra vettük a liturgia egyes komponenseit, és foglalkoztunk különleges eseményekkel, speciális helyzetekkel is. Az alapvető kérdés – talán kimondatlanul – végig ott motoszkált a sorok között: mitől lesz misszióivá az istentisztelet? Mikor misszionál a templomban tartott megszokott vagy formabontó liturgia? Mikor mondhatjuk el, hogy „küldetése” volt addig meg nem érintett emberek körében, és hogy misszionált perifériára került keresztényeket? A misszió fogalmának a meghatározása is célunk volt. Érezhettük is, hogy milyen nehéz megalkotni a definíciót: mi is valójában a misszió? Ugyanolyan nehéz, mint jól megfogalmazni azt, hogy mi is az istentisztelet. Az eddigieket ismételve, összefoglalva tesszük fel most a kérdést: mi a titka az istentisztelet és a misszió kapcsolatának?**

Az elmúlt hetek gondolkodásfolyamata elvezethette az embert arra a felismerésre, hogy a misszió és az istentisztelet szorosan összetartozhat. Nem biztos, hogy a misszió helye első rendben az istentisztelet, de a misszió nagyszerű és áldott eszközevé válhat. A formák, a különböző műfajok lehetőséget adnak a missziói szolgálatra. A misszió pedig lehetőséget kínál a megelevenedésre a megcsontosodásra hajlamos szertartásokban, rítusokban (értsük jól ezeket a fogalmakat!).

A harangok megszólalása az istentisztelet kezdetén missziói karakterű, hiszen hangjelzést, méghozzá messze ható hangjelzést küld az emberek felé, hogy azzal érdeklődést keltsen, hívogasson, emlékeztessen, elgondolkodtasson. A világ zajában a harangszó még kontrasztosabban szólal meg, hogy az élőket hívogassa, a holtakat búcsúztassa. A falu csendjében és a nagyváros zajában egyaránt fontos eszköz. Mégis lehet csupán „zengő érc”, üresen csengő hang.

Az énekek közösségformáló szerepe páratlan; a bennük rejlő erőt a világi zene is felismerte. A kijelentés fokozottan igaz az egyházi zenére, és kiemelten érvényes az evangélikus egyházzenére, éneklésre. Lényege szerint a misszió eszköze: hívogat, megszólít, kimozdít, megérint, közösségre von. Igaz ez a fülbemászó, angolszász dallamú énekeinkre is, bár sokkal inkább a klasszikus evangélikus korálra, amely nem a könnyebb dallamokkal, mutatós, direkt szövegezéssel, hanem tanításával, biblikus gondolataival, kiforrtságával tudja mélyen megérinteni az embert. Mégis, az éneklés is lehet csupán megszokott program, nem tudatos tevékenység, sőt kiüresedett dalolás is.

A liturgikus szövegek hatása – ha a megszólaltatásakor is szívből jönnek, és megfelelő belső töltéssel rendelkeznek – felbecsülhetetlen. A summás gondolat, a letisztultan szép és tartalmas akklamáció, a biblikus utalások sorát hordozó, emberi élményeinkre és bibliai tanításokra építő mondatok mind-mind a megszólítás, a megérintés eszközei lehetnek. Pszichológiai elemzések szerint a liturgia szövegeiben meglévő sok ismétlés jól bevásárol az ember szívébe-lelkébe az adott mondat súlyát. „Begyakorol-

tatja” az isteni igazságokat, elmélyíti a már meglévő ismereteket, átjárja az embert. Így mozgathat meg „mozdulatlan” embereket. Mi más ez, mint misszió? Mégis, ha a liturgus „darálja” a szöveget, ha a környezet (például akusztikusan) nem segíti a megértést, azt, hogy a mondanivaló a füleken át a szívekbe jusson, ha hiányzik a megszólalás belső tüze, akkor az csak üres, időt kitöltő mormolássá válik.

Az istentisztelet egyik pillérét jelentő bibliai olvasmányok szerepét tekintve döntően fontos, hogy miként olvassák fel őket. Isten igéjének „hatásmechanizmusa” nem ismert (Isten szuverén joga, hogy mikor keményít meg vagy nyit meg fület-szívet), „eredményessége” nem tőlünk függ. Az ígét nem birtokoljuk, hanem élvezzük és továbbadjuk. Az igeolvasóknak (lelkész, liturgus, lektor stb.) mégis nagy a felelősségük: úgy olvasni az ígét – s ez jelent szóformálást, hanghordozást, érthetőséget, természetességet és ünnepélyességet egyaránt –, hogy az ne nehezítse a befogadást, hanem éppen ellenkezőleg: segítse legyen a minél teljesebb megértésnek. Isten emberek ajkára adta a szavát, az élő evangélium mellett az olvasott és felolvasott ígét. A holt betűk szárnyalhatnak, ha mögöttük ott van az a bizonyos szenvedélyes tűz... Mégis lehet a Szentírás felolvasása üres, hitetlen, érdektelen szövegmondás, ha nincs meg az alázat és az a lelkület, hogy én méltatlanságom ellenére számra vehetem a mindenható Isten teremtő igéjét.

Az evangéliumot hirdető prédikáció a misszió csodálatos lehetősége. Nem véletlen, hogy a korai kereszténység az istentisztelet első részét használta missziói célra, ide hívta meg a „külsősöket”, s csak ezen vehettek részt a még meg nem ke-

LITURGIKUS SAROK

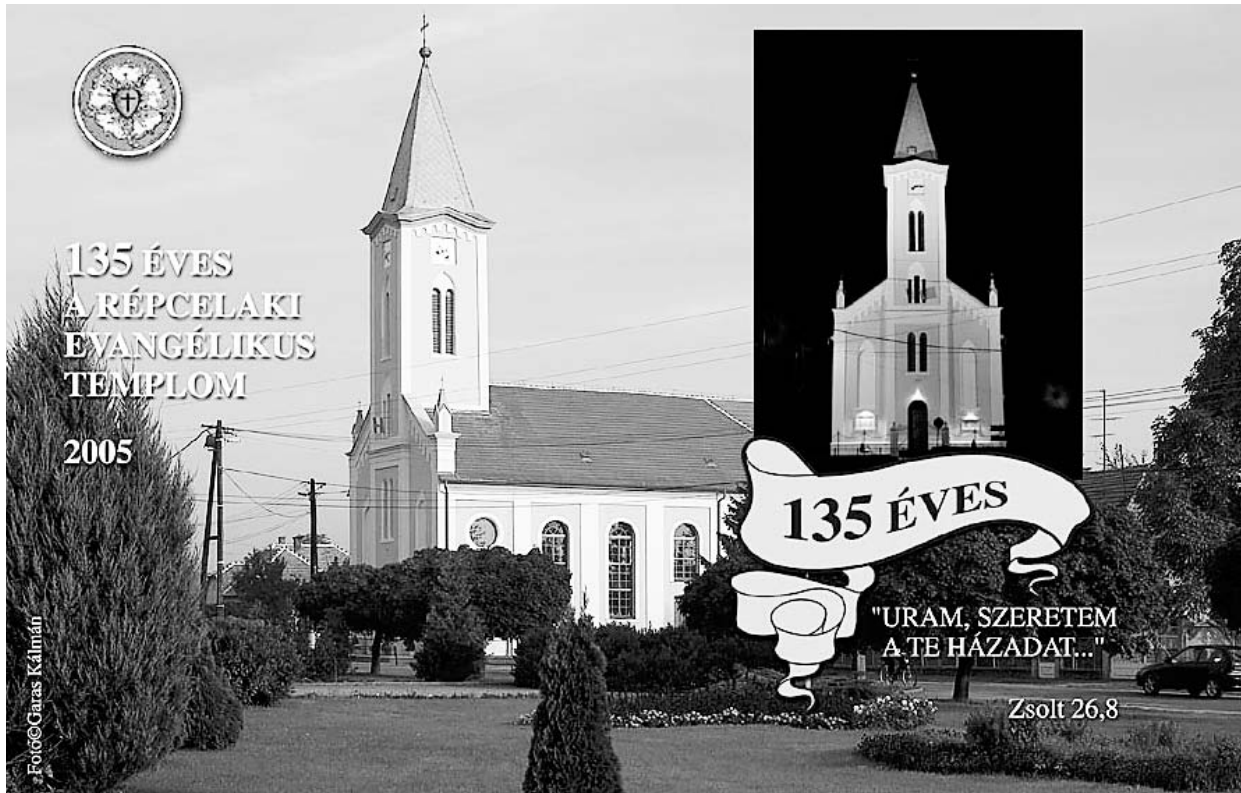

reszteltek. Nem mindegy, hogyan megy fel az igehirdető a szószekekre, milyen lelkülettel, elképzeléssel és céllal készül, szólal meg. A hátborzongató, mégis fenyegető élményt jelentő jézusi mondat – „Aki titeket hallgat, engem hallgat...” (Lk 10,16) – igényes, átgondolt és átélte szolgálattalra, nagy önfegyelmre, egyértelmű alapállásra készíti a prédikátort. Itt nincs helye az „én azt gondolom”, „az a véleményem” stílusnak és szófordulatoknak. Itt magas a feszültség, Isten szól, az embert el kell takarni (ez a Luther-kabát egyik értelme). Az Úristen rendelkezésére kell bocsátani minden tehetséget, tudást, képességet: használja ő, ahogyan akarja. Mégis, a legragyogóbb szó, a nagy felkészültségű igehirdető, a leghitelesebbnek látszó prédikátor szá-va is lehet hatástalan, embereket meg nem érintő, csupán emberek és angyalok nyelvén szóló (s tudjuk, hogy az még kevés).

A felelős imádság is missziói eszköz. Amikor a jelenlévő tudja, hogy róla van szó, érte hangzik a könyörgés. A hálaadás, hogy tudniillik ebben a világban még van ilyen, a dicsőítés, hogy lehet valakinek felszabadultan örülni, a könyörgés, hogy van, akihez lehet érdemben fordulni, és akitől tényleges segítséget várhatunk. Mégis, a legmélyebből fakadó imádság is hidegen hagyhatja a kívülről érkezőket.

Mi hát a titok nyitja? Mitől oldódik a minden bekezdésben jelzett „mégis”? Mitől válhat az istentisztelet (bármely formája) misszióivá? A válasz „csupán” ennyi: a Szentlélek jelenlététől. Nélküle minden üres, ám vele még a nagyon emberi is gazdaggá, áldást hozóvá válhat. „Ő jöjj, teremő Szentlélek, / Látogasd meg a te néped...” (EÉ 231,1)

■ HAFENSCHER KÁROLY (IFJ.)

Felszentelésének százharmincötödik évfordulójára megújult a rápcelaki evangélikus templom. A munkálatok során renoválták a keresztest, a kupola tetőzetét, a bádorgborítást és a teljes óraszerkezetet; a harangtoronyban kicserélték az ablakokat. Kívül új vakolat és festés került a falakra. Felújították a templomkerítést és a -kaput is, valamint a templom előtti díszteret, amely díszkivilágítást is kapott. A

közel húszmillió forintot beruházást az országos egyház nyolcmillió forinttal, a rápcelaki önkormányzat ötmillió forinttal támogatta, a többi gyülekezet tagjainak az adományából gyűlt össze. Az új-jászületett istenházát és az új harangot a múlt vasárnap szentelte föl ünnepi istentisztelet keretében Ittész János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke. Az ünnepi közgyűlésen a Rápcelak-Csánigi

Evangelikus Egyházközség lelkésze, Verasztó János idézte fel a munkálatokat. Az alkalomhoz méltó gazdag fogadást követően délután Kamp Salamon vezényletével a Lutheránia énekkar adott lélekemelő koncertet a templomban, ahol az új harangok is megszólaltak a hívek öröme. A záróhívatat Keveházi László nyugalmozott esperes tartotta.

■ B. E.

„Kezdetben teremtette Isten...”

„Nagy bumm” vagy isteni teremtés? A világ és az élet létrejöttének kérdése mindig is foglalkoztatta az emberiséget. Napiainkban is ki így, ki úgy vélekedik a kezdetekről. Ez az izgalmas téma állt a Deák téri Evangélikus Szabadegyetem szeptember 21-i alkalmának középpontjában is. A *Fejlődés vagy teremtés? Evolucionizmus vagy kreacionizmus?* címmel megrendezett fórumbeszélgetés résztvevője dr. Szűcs Ferenc, a Károli Gáspár Református Egyetem rektora, az egyetem Hittudományi Karának professzora és dr. Szentpétery Péter, az Evangélikus Hittudományi Egyetem docense volt. A beszélgetést Kodácsy Tamás, a református egyetem hittudományi karának tudományos munkatársa, doktorandusz vezette.

„Kezdetben teremtette Isten a mennyet és a földet.” (1Móz 1,1) A Szentírás első mondata nem mindenki számára egyértelműen elfogadható igazság. Másként vélekedik róla egy keresztény ember, és másként egy olyan természettudós, aki nem hisz Istenben. A kezdeteket teológiai szempontból megközelítő referátumokat hallhattak mindazok, akik múlt hét szerdán ellátogattak a belvárosi evangélikus gyülekezet dísztermébe.

Bevezetésül Kodácsy Tamás az „alapfogalmakat” tisztázta. Elmondta, hogy az *evolucionizmus* szót általában az egyház alkalmazzák, mégpedig a társadalmi és kulturális fejlődés megjelölésére. A *kreacionizmus* kifejezést Mózes első könyve első két fejezetének szó szerinti értelmezésére vonatkoztatta. Ez utóbbi irányzat képviselői arra törekednek, hogy a bibliai leírást tudományos érvekkel támasszák alá. A teológiát és a természettudományokat pedig a *konkordisták* próbálják meg összeegyeztetni egymással.

A 16. századig teljes volt az összhang a teológia és a természettudományok között – emelte ki dr. Szűcs Ferenc. A „rendet” Nikolaus Kopernikus (1473–1543) lengyel csillagász, „borította fel” azzal az állításával, hogy nem a Föld, hanem a Nap a világegyetem középpontja. Egyházi részről annak a francia hugenotta teológusnak – Isaac La Peyrère-nek (1596–1676) – a nevét kell megemlí-

tenünk, aki *Preadamitae (Ádám előtti)* című, 1655-ben megjelent könyvében azt a kérdést tette fel, hogy vajon összeegyeztethető-e egymással a történelmi ismeretek és a bibliai nemzetség-táblázatok leírásai, vagyis annyi idős-e a világ, amennyinek a Szentírás alapján gondoljuk. Az általa és mások által felvetett elméletek az egyház részéről különféle, az Ó- és Újszövetség tekintélyét óvó reakciókat váltottak ki. A református professzor nem „védekezett”; a hit és a tudomány közti feszültséget illetően előadása végén így összegzett: „Ha az evolucionizmus ideológia, akkor a teológia ellenfele. Ha természettudományos hipotézis, akkor beszélgetőpartnere lehet a teológiának.”

Más-más szempontot tart szem előtt a hívő és a természettudományok embere – ennyiben dr. Szentpétery Péter docens is egyetértett az elhangzottakkal. Az előadó azt a szerinte egyáltalán nem mellékes kérdést állította középpontba, hogy ha a világ a Teremtő műve, akkor meddig és mennyire érvényesek a tudományos felismerések és eredmények. Keresztény hit és természettudomány nem állhat ellentétben egymással, mert mind a kettő más síkon mozog, „csak” éppen megfelelően kell őket definiálni. Hangsúlyozta, hogy „ebből” az következik, hogy senkinek sincs igaza, aki bármely tudományos megállapításból Isten nemléteére következtet. Ha pedig azt mondjuk, hogy az evolúció Isten teremtési módszere, akkor nem lehet igaza annak, aki őt szükségtelenné tartja” – tette hozzá. Ő maga viszont úgy látja – nem is annyira 1Móz 1–2, hanem az Újszövetség alapján –, hogy Krisztusra tekintve kérdéses, hogy valóban az evolúció-e Isten teremtési módszere.

A referátumokat élénk és tartalmas beszélgetés követte. Az összejövetel Orosz Gábor Viktor lelkész, doktorandusz 2Tim 3,16–17 alapján tartott áhítatával zárult. A szabadegyetemen legközelebb október 19-én *A semmi ágán ül szívem – József Attila én- és istenkereső versei* címmel Udvaros Béla rendező tart előadást.

■ GAZDAG ZSUZSANNA

Szekszárdi szünet

► Az oltáron két tál szőlő, a szószéken prédikáló Gáncs Péter püspök kezében a harmadik. Szeptember végén, szünetidőben van a tolnai megyeszékhely hálaadó istentisztelete, gyülekezeti napja, amelyen a segítségért élőket is szolgáló épületbővítésért, a toronylappal megerősítéséért, a korszerű külső burkolatért, a gyülekezeti terem felújításáért hangzik a magasztalás az igazi szőlőtőhöz, Jézus Krisztushoz.

„Örülünk annak, hogy van Szekszárdon beérő gyümölcs, népes ifjúság, több keresztes, mint temetés; annak, hogy Jézus barátot, szeretetet és örömet ad; hogy amit egymásban kapunk, megoszt-hatjuk, továbbadhatjuk. Így kérünk, Jézus, a te beszéded teremjen jó gyümölcsöket.” – A sodró lendületű, ízig-vérig a mai kor emberéhez szóló prédikáció után együttesen oszt áldást Gáncs Péter püspök, Kráhlng Dániel esperes és Sefcsik Zoltán helyi lelkész.

Az ünnepi közgyűlésen dr. Muth Lajos felügyelő méltató szavakkal emlékezik meg apa és fiai: Németh Gyula gyülekezetszervező, templomépítő lelkipásztor és az idén márciusban elhunyt H. Németh István lelkész, szépiro hiteles szolgálatáról, majd ajándékkal köszönti a gyülekezet kántorát, dr. Németh Pált, aki (október 1-jén immár hatvanhat esztendeje) 83. életévben is hűséges muzsikusa az evangélikusoknak. A felügyelő megköszöni a hitélet

gyakorlásának tárgyi feltételeit is javító korábbi lelkészek – ifj. Hafenschér Károly, Johann Gyula – és a gyülekezetet jelenleg pásztoroló ihletett igehirdető, Sefcsik Zoltán szolgálatát. De megköszöni a precíz talajmechanikai vizsgálatot is, az önzetlen tervezői munkát, az országos egyház, az egyházmegye, a PA Rt. és a Völgység–Hegyhát Takarékszövetkezet támogatását, valamint a gyülekezeti adományokat, a neves és névtelen közreműködők segítségét. Ezután a gyülekezet lelkésze számol be az építkezés és felújítás menetéről, hálát adva Istennek a sikeres befejezésért. Szemerei Zoltán déli egyházkerületi felügyelő és mások köszöntése után a Himmusz hangjaival ér véget az ünnepi délelőtt.

Délután szeretetvendégséggel folytatódik a gyülekezeti nap, amelyen Gáncs Péterné Hafenschér Márta mint püspökfeleség és pedagógus tart beszámolót – megszívlelendő tapasztalatainak átadásával – az elmúlt két év gyülekezeti látogatásairól. Lendületes előadását követően kötetlen beszélgetés zárja a szeretetvendégséget. Lozsányi Tamás orgonaművész orgonajátéka után pedig az ifjúság ad elő egy passziójátékot, megrázó erővel.

„Győzelmet vettél, ó, Feltámadott!” – éneklí végül teljes szívvel, megújult lélekkel a szekszárdi gyülekezet. Hogyne énekelné, hiszen a közösség él, növekszik. Mint fejlődő és érett gyümölcsök: csicsérgő óvodások, tüzes szívű fiatalok, állhatatosan munkálkodó középkorúak és simogató szemű öregek. Egy tőrlől élők, egy tátra kívánczók.

■ NÉMETH JUDIT

Isten vagy a mammon?

Szólt egyszer az Úr, és mintha mi nem értettünk volna meg semmit: „...vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti...” (Mt 6,24) Immár évezredek óta gyűrjük, olvasztjuk, formáljuk és magyarazzuk. Két pont között fel és alá: nevezük az egyiket Istennek, a másikat – mondjuk – mammonnak. A felúton végül valahogy mindig üres a kezünk...

Globalizáció. Az elmúlt hetekben szinte egyetlen nap sem volt, hogy valaki szóba ne hozta volna, bármerre is jártam. Van, aki dübörgő lendületnek hallja. Van, aki rögtön támad: cinikus hatalmi játékot, kereskedelmi idiotizmust kiált. Van, aki suttogóra fogja: majdnem olyan megilletődve, mintha egy rákos letről beszélgetnénk. Van, aki megpróbál mindent a javára magyarázni. S vannak (de sokan vannak!), akik értetlenül hallgatnak.

Kosztolányi száz sora a testi szenvedésről mintha hirtelen lelki élménnyé vált volna: „Ki ő, mi ő, / nem ismerem, / szólítani / nem is merem.” Körülötünk, felettünk kavargó valami a világban – néhányan hatalomnak látják, mások kiszolgáltatottságnak –, akár egy minden korábbinál hatalmasabb hurrikán, és átrendezi a megszokott dolgokat. S mintha leradírozná az arcokat is: a kárvalottakat (hiszen túl sokan vannak) és a nyerteseket (hiszen túl messze vannak). Pedig ez csak bújócska: a globális háló szövete mögött mindig arckok vannak, világos érdekek, azonosítható szereplők. Emberi arckok a fegyveripar mögött. Emberi arckok a kábítószerek-kereskedelemben. Emberi arckok a szexipar mögött. Emberi arckok a tözsdemanipulációk mögött. Emberi

arckok a médiamanipuláció mögött. Vajon jó érzéssel ráismerünk-e mi is, ahogy egykor Jézus: de hiszen ez az arc... ez a mammon!

Akinek nincs miért aggódnia, talán most túlzást emleget. Azért jobban tesszük, ha néhány kérdést újra és újra felteszünk magunknak: Hogyan vállalnánk magunkért felelősséget, ha másokért sem vállalnánk? Hogyan lehetnénk másokért felelősek, ha magunkért sem tudunk felelni? Jézus szavai ma is kínos kérdéseket feszegetnek igazságosságról, emberségről, szabadságról, ahogyan az ember Isten és a mammon között a helyét keresi. És nem csak a világbán. Például: hány gyülekezeti lelkész és hitoktató építhetné a gyülekezeteket, ha mi, egyháztagok annyi pénzt költöttünk volna az elmúlt három esztendőben egyházunkra, mint házi mozi-ra és DVD-re? Vagy: milyen keresztény szociális munkát lehetne elvégezni abból a pénzből, amelyet feleslegesen hagyunk az üzletekben és bevásárlóközpontokban?

Kínos lenne magyarázkodni, azzal mentegetőzni, hogy nincs más lehetőség. Mindig van. Ez Jézus szavainak legfontosabb üzenete. A mai globalizálódó körülmények között is minden szinten, mindenkinek lehet másként döntenie. Csak ne veszítsük el az evangéliumi mérlegelés képességét és szándékát, hiszen „vagy az egyiket gyűlöli, és a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, és a másikat megveti...” Választanunk kell. S a jövőben előtűnik álló választások közül kétségkívül ez az egyik legfontosabb.

■ DR. KORÁNYI ANDRÁS

Esperesi kollégium Révfülöpön

„Időtlen idők óta” gyakorlat egyházunkban, hogy az esperesi testület, melynek egyebek mellett az egyházvezetés és a lelkesítő kar közötti információkövetés a feladata, találkozik a vezetőséggel, ezáltal is segítve egyházunk adminisztrációs rendszerének, illetve a belső lelki életet segítő tanácsadásnak a működését.

Nyár elején esperesi karunk egy kis csoportja azzal a kezdeményezéssel állt elő, hogy a formálissá válás veszélye által fenyegetett esperesi értekezlet alakuljon át kollégiummá, illetve esperesi tanácsá. E kísérlet első alkalma zajlott Révfülöpön szeptember 21–22-

én. A jó légkörű, a felszínességet elkerülni igyekező, őszinte kérdéseket felvető és válaszokat adó együttléti két fő témája a 2006. évben esedékes általános választások ügye, valamint az új (alternatív) agenda bevezetésének feladata volt.

A lelki gazdagságot hozó áhítatok, a vidám, mégis komoly testvéri beszélgetések minden résztvevő számára azt sugallták, hogy egy közösség ki tud lépni a megszokásból, és meg tud elevenedni. A jelenlévők azzal a reménységgel távoztak, hogy a kezdeményezésnek lesz folytatása.

■ Országos Egyházi Iroda

Új lelkész az oroszálányi evangélikus gyülekezet élén

Tízévi szolgálat után elkészült gyülekezetétől Molnár József, az oroszálányi evangélikusok pásztorja. Utódja Farkas Etelka lelkész lett, aki Oroszlányban született, és a gyermekkorát itt töltötte. A gyülekezet új lelkészi vezetőjét – ünnepi istentisztelet keretében – szeptember 18-án iktatta be hivatalába Bence András esperes.

HÍRDETÉS

Téli tanfolyam a Kántorképző Intézetben

A Kántorképző Intézet 2005/2006-os tanévi téli tanfolyama november 5-én, szombaton kezdődik a 10.30-kor tartandó megnyitóval.

A tanfolyam húsz, szombati tanítási napból áll (a záróvizsga várható időpontja 2006. április 1.), helyszíne a főtí Mandák Otthon (2151 Fót, Berda J. u. 3., tel.: 27/538-305 vagy 27/538-306).

Jelentkezni a fenti címen lehet október 31-ig. Főleg azokat a fiatalokat hívogatjuk, akik a nyári tanfolyamok valamelyikén jó előképzettséget szereztek már – ne vesszen kárba az eddig befektetett energia! Kérjük, hogy az új hallgatók mellékeljenek a jelentkezéshez lelkészi ajánlást és egy, az eddigi zenei tanulmányaikról szóló rövid beszámolót.

A tanfolyamon oktatott tárgyak: egyházi ének, harmónium-, illetve orgonajáték, szolfézs-zeneelmélet; az oklevél megszerzésére készülőknek: karvezetés, liturgia, orgonaismeret. Felvételi vizsga nincs, minden hallgatóval a saját szintjéről indulva igyekezzünk foglalkozni.

A tanfolyam részleteiről Bence Gábornál is érdeklődhetnek (tel.: 20/824-4524). A részvételi díj 17 000 Ft (az ebéd költségeit is magába foglalja), mely két részletben is fizethető. Kérjük a hallgatókat küldő gyülekezeteket, hogy lehetőségük szerint támogassák jövőendő kántoraikat legalább útiköltségük megtérítésével. A gyülekezet vezetőségének kérésére – indokolt esetben – lehetőségünk van arra, hogy az országos egyház anyagi támogatását kérjük.

A Kántorképző Intézet vezetői

HIRDETÉS

Megjelent a missziói és médiamissziós konferencia hanganyaga! Az előadásokat és ígéhirdetéseket 5 kazzeta tartalmazza, áruk összesen 1500 Ft.

Igéhirdetők és előadók: Ittész János, Juha Auvinen, Szeverényi János, Szenczy Sándor (Baptista Szeretetszolgálat), Brebovskyné Pintér Márta, Cseh Sándor, Bakay Péter, Jenői Ottó, Korodi Levente, Mátys Etelka, az Evangélikus Missziói Központ munkatársai.

A hanganyag megrendelhető írásban vagy telefonon a missziói központ címen: 1656 Pf. 22. Tel.: 1/400-3057, e-mail: evmis@lutheran.hu.

HIRDETÉS

Érettségi-továbbképzés

A MEE Oktatási Osztálya ebben a tanévben egyszeri alkalommal továbbképzést hirdet minden olyan hittantanár és lelkész számára, aki 2006-ban bármilyen iskolatípusban hittanból érettségiztet, vagy emelt szintű hittanérettségire készít fel, és eddig még nem vett részt ilyen jellegű továbbképzésen.

Fontos, hogy megfelelő módon tudjuk felkészíteni diákjainkat a hittanérettségire a tanév során, ezért feltétlenül várjuk az érintettek jelentkezését!

A továbbképzés időpontja: november 9., szerda 10 órától 14.30-ig; helyszíne: Budapest, Üllői út 24. II. emeleti tárgyaló. Jelentkezés: október 20-ig Sólom Anikó hittan tantárgygondozónál a 20/824-4504-es telefonszámon.

Mihályi Zoltánné osztályvezető és Sólom Anikó tantárgygondozó

Meghívó a kórházmissziói konferenciára

Minden érdeklődőt szeretettel várunk a kórházlelkészek és önkéntes lelkigondozók továbbképző konferenciájára. Időpontja: október 7., péntek 15 órától október 8., szombat délutánig. Helyszíne: Apor Vilmos vendégház, Óbuda, Kórház u. 37. (Bővebb információ és jelentkezés: 20/824-5629.)

A KONFERENCIA TÉMÁI

1. A szenvedés értelméről (péntek 16 óra – dr. Schaffhauser Ferenc)

2. Idegrendszeri betegségek és lelki hátterük (szombat 10 óra – prof. dr. Süle Ferenc)

Mi értelme a szenvedésnek?

A racionális és felszínes gondolkodás szerint a szenvedésnek nincs semmi értelme. A sok-sok kórházban vagy otthon szenvedő ember számára tudunk-e valami többet is mondani ennél? Valami olyat, ami felemelő, ami a szívükhöz szól... Hitünk szerint az élet minden helyzetben feltétlenül értelmes. Ebből logikusan is az következik, hogy az életnek akkor is van értelme, ha az ember szenved vagy beteg. Erről a nagyon is aktuális és sokatmondó témáról hallunk előadást dr. Schaffhauser Ferenc-től, aki az ELTE tanszékvezető egyetemi docense és e téma jeles szakértője.

Egy keresztény pszichiáter szerint a mai stresszes, rohanó világban az emberek kétharmada szenved valamilyen idegrendszeri betegségben. A korunkban egyre nagyobb méreteket öltő gyógyszerfogyasztás is ezt igazolja. Mi ezeknek a problémáknak a lelki háttere? Tudatosítva a lelki oldalt, nagyobb az esélyünk arra, hogy lelki síkon is elősegíthessük a gyógyulást. Mit tehetünk mi, laikusok, hogy nagyobb stabilitással tudjunk élni mai világunkban, és mások segítségére lehessünk e téren? Erről a témáról hallunk dr. Süle Ferenc pszichiáterprofesszortól.

Ezenkívül átélhetjük az áhítatok, a csoportbeszélgetések, esettanulmányok és a csend egymás segítő, építő lelki hatásait is.

Újabb evangélikus–katolikus nyilatkozat?

Walter Kasper bíboros, a Keresztény Egyesség Pápai Tanácsának elnöke bejelentette: újabb közös dokumentum készül az evangélikusokkal – fontos teológiai kérdésekben. A Rómában tartott sajtótájékoztatón a bíboros úgy nyilatkozott: a szöveg olyan kérdésekkel is foglalkozik majd, mint például a két oldalon az egyházzal és a papi hivatással kapcsolatos felfogása.

A Veszprém Megyei Közgyűlés kisebbségi és vallásügyi bizottsága szeptember 19. és 24. között szakmai kirándulást szervezett Olaszországba. A megye lelkészei, világi képviselői, valamint az önkormányzat munkatársai részére szervezett ökömenikus tanulmányút célja az volt, hogy a résztvevők megismerkedjenek Itália egyházi jellegű nevezettségével. A negyvenkét – túlnyomó részben protestáns – utazó meglátogatta Velence, Assisi, Róma, a Vatikán, Pisa és Padova kiemelkedő látnivalóit. Egyházunkat Ördög Endre, a Veszprémi Egyházmegye esperese, Koczor György eszperhelyettes, Menyess Gyula püspöki titkár, valamint Kiss Attila volt egyházmegyei felügyelő képviselte. A résztvevők között volt Kuti Csaba, a Veszprém Megyei Közgyűlés elnöke is.

Képtünkön a Piazza del Popolo téren álló Ágoston-rendi kolostor és templom látható, ahol Luther Márton szerzetesként megszállt híres római útja során 1510-ben.

A KNA német hírügynökség információi szerint a dokumentum aláírására szeptember 28-án – lapzártánk után – Bariban került sor. Evangélikus részről Ishmael Nokót, a Lutheránus Világszövetség főtájkárát várják, a katolikus delegációt pedig Walter Kasper bíboros vezeti majd.

A dokumentum az evangélikus–katolikus párbeszéd 1999 óta folytatott tanácskozásainak eredményeit foglalja

össze. Legfontosabb témája az egyház apostoli dimenziója. Az egyház lényegéről szólva a katolikus és az evangélikus teológusok az apostoli korra visszanyúló kezdetekre hivatkoznak, az apostoli folytonosság fogalmával és a papi hivatás felfogásával kapcsolatban azonban különböző nézeteket valának.

► KAP/MK

FOTÓ: MENYES GYULA

Magyar emlékekért a világban

A világban fellelhető magyar emlékhelyek gyűjtése, bemutatása és megjelölése céljából alakult 2001. január 15-én a Magyar Emlékekért a Világban Közhasznú Egyesület (MEVE).

A társaság Európa és a világ magyar emlékhelyeit neves történelmi személyiségeink vagy eseményeink évfordulóján

mutatja be. Az előadásokat a Magyar Kultúra Alapítvány budavári székházában tartják havonta.

A legutóbbi, szeptember 20-án rendezett ankét – amely egyúttal a Budavári Triznya-kör első összejövetele is volt – A Márai-emlékekért a világban (I.) – Kassától Itáliáig címet viselte. Az alkalmon Triz-

nyáné Szőnyi Zsuzsa, Szőnyi István festő lánya, valamint Hubay Miklós író emlékezett a százöt esztendővel ezelőtt született Márai Sándorra.

A beszélgetést a MEVE elnöke, dr. Meszik Miklós vezette. Az író műveiből Bánffy György színművész olvasott fel.

■ GAZSU

Nagyon őszinte szavak a depresszióról

► 2005 húsvétjával fejeződik be egy depresszióról írt, nem szabályosnak szánt életregény. Szerzője Albert Györgyi egykori és jövődéli médiasztár, aki hosszú időn keresztül súlyosan depressziós volt, s meglehetősen nyíltan, szokatlanul őszintén írta meg élete történetét. Nyíltsága és őszintesége meglep és magával is ragadna, ha a saját bevallása szerint tavaszi – depressziójából levont levégszög következtetése nem „földszagú” lenne.

Mi lehet a depresszió magyarázata? Kémiai vagy egzisztenciális tényezők állnak-e a háttérben? A szimpatikus laikus, de mégis beavatott szerzőtől származó könyvben látszen két tudományos irányzat ütközik össze a depresszió ügyében. Mindez narratív módon.

Már a 10. oldalon idézve olvashatjuk egy mai modern szerzőnek a depresszióval kapcsolatos, biokémiai alapokon nyugvó álláspontját, mely egyben az idézett szerző által végzett kutatások végső összefoglalásának is tekinthető: „A depresszió nem múlt félelem, idegesség vagy az »idegi« túlterhelés tünete. A depresszió kimutatható agyi működési zavar következménye; biokémiai elváltozásokkal jár az idegrendszerben.” Az orvos kétséget kizáróan diagnosztizálja ezt az „agyi működési zavart”, felírja a megfelelő gyógyszereket, és minden rendben. Bizony jó lenne, ha valóban ilyen egyszerű lenne a dolog.

A 22. oldalon bukkan fel a másik irányzat; ezt egy kanadai, hatvanöt éves magyar pszichológus képviseli, aki egy nemrég magyarul is megjelent interjúkötetben mondja el a véleményét a depresszióról és a skizofréniáról is. (Albert Györgyi mind a két esetben szó szerint

idézi.) „A depresszió egyik legfőbb oka az, hogy valaki egy szép napon rájön, hogy egész életében szerepet játszott. Halvány gőze nincs arról, hogy ő tulajdonképpen ki valójában, de nem akar többé szerepet játszani, és nem tudja, hogy ekkor mit csináljon. Ez a depresszió. Nem kémiai dolog, egzisztenciális dolog.” „A mai napig senki se bizonyította be, hogy a skizofréniának (s ez igaz a depresszióra is!) van valami organikus vagy genetikai alapja...” „A fogalom csak arra jó, hogy nekünk társadalmilag kényelmetlen embereket ezen a címen kiiktassunk, s ne kelljen miattuk szégyellni magunkat.” „Jobb azt mondani, hogy ez egy genetikai probléma vagy ez egy agyba, és van orvosságunk rá.”

A két irányzat közötti szellemi vitát senki sem tudja végérvényesen eldönteni, mindig lesznek harcra készen érvelők mind a két oldalon. Albert Györgyi az első irányzat mellett tesz hitvallást (l. 47. o.), és a második felfogás szellemében – hogy a depresszió „egzisztenciális dolog” – meséli el élete idevonatkozó részét. Az általa leírt életet nincs jövedelmünkben minősíteni – már csak azért sem, mert a názáreti Jézus nagyon hangsúlyosan mondta el a híres Hegyi beszédben: „Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek! Mert amilyen ítélettel ítéltek, olyanvala ítéltétek...” (Mt 7,1kk.) Ezért csak megrendült szomorúsággal olvashatunk a vad szerelmi életéről, az italozásról, valamint az öngyilkossági kísérletek és abortuszok szörnyű sorozatáról. A leírás egyben súlyos vádirat az egykori szerelmeikkel és munkatársakkal, barátokkal és szülőkkel szemben, de mindig az önvád kontextusában van kimondva minden.

Közben a szerző – akarata ellenére is – keresztény hitünk legalapvetőbb értékrendjét segít nekünk elismerni. Például azt, hogy az ember született monogám, a promiszkuitás szellemi-lelki életének torz kificamodása csupán. An-

nak ellenére, hogy nagyon sok partnere volt – vallomása szerint –, gyermeket mégis csak egyetlenegy férfitől szeretett volna nagyon. Védkeztek, de nem sikerült. Gyermeket várhatott volna, de az imádott férfi zsarolva követelte az abortuszt. S továbbra is hiábavaló volt a védekezés: „A szakemberek szerint ez azért van így, mert képtelen vagyok kizárni az agyamból a meggyőződést, hogy én életem során csak egy férfitől eshettem teherbe.” (74. o.) A tragédia, hogy „attól az egyetlenegtől, aki nem akarta”. Így tehát a sokat szenvedett szerző akarata ellenére is igei igazságot támaszt alá: azt, hogy csak egyetlenegy igazi van.

Ugyancsak – feltehetően – akarata ellenére igazolja keresztény hitünket a magzat védelmével kapcsolatban. Már az első abortusz után is kitört rajta a depresszió, de súlyos változathat a 85. oldalon bukkan fel a probléma: nagy szerelmének – akitől gyermeket szeretett volna – gyermekeit nemcsak ellenséges, hanem egyenesen gyilkos szándékkal nézte. „Folyton az járt beteg elmémben, hogy itt élvezi az életet ez a két boldog gyermek, miközben én a saját magzataimat megöltem.” S a gyilkolás szándéka kényszerkérpzetként jelent meg: „Úgy éreztem, be fogom lökni ezt a két gyermeket a tengerbe. Igen, be kell őket lökni a vízbe, hogy megfulladjanak.” Ezután újra kórházi kezelésre került sor, s még szerelmének gyermekei is felismerték a lelki rák okát: „Amikor lehajoltam hozzájuk, hogy elbúcsúzzam tőlük (kórházba menetelkor), a nagyobbik remegő hangon kérdezte: Ugye a baba miatt?” Még egy gyermek előtt is világos!

Bizonyára csak stilisztikai elszólás a szerző részéről, hogy betegségével kapcsolatban többször is a démonokat emlegeti. Legutolsó házasságát harmonikusnak mutatja be, de – mint írja – „itt sem hagytak békén a démonok” (97. o.).

A mű legelején (l. 31. o.) bukkan fel ez a megfogalmazás: azok nem tudnak a depresszió ügyében tanácsot adni, „akik még sosem jártak a démonok világában”. Értjük, hogy a szerző részéről ez csak valami rettenetesnek, emberfeletti, iszonyatos erőnek a megfogalmazása. De mi nagyon jól tudjuk, hogy „az ördög mint ordító oroszán jár szerte, keresve, kit nyeljen el...” (1Pt 5,8). Ezzel szemben a mi reménységünk az, hogy „azért jelent meg az Isten Fia, hogy az ördög munkáit lerontsa” (1Jn 3,8).

A beteg magányra vágyott, így került a görögök szépségesen szép szigetére, amelynek Kósz a neve. A választás nem véletlen, hanem tudatos. Kósz szigete volt Hippokratész szülőhelye, s itt volt Apolló fiának, Aszklépiosznak a szentélye is. Íme, egy szupertehetséges médiasztárnak ez a posztmodern útja. Vissza a régi istenekhez. A legyőzött pogányság isteneihez. „Szóval elmentem Aszklépioszhoz, a gyógyulás istenéhez, és egyszerre felszakadt belőlem a zokogás... Úgy éreztem, az az út volt az én kálváriám, s itt, a szentély tövében megváltásra leltem.” (113–114. o.) „S akkor tudatosult bennem, hogy az egyetlen esélyem az emberi életre: a hit.” S itt már csatlakozik Aszklépioszhoz a zsidó tradíció, buddhizmus, hinduizmus, s megszületik a „földönfutóknál hatalmasabb erőben való bizakodás”. Ez egy metafizikai öserő: ...ha már valóságos dolgok nem segítettek rajtam.”

Két asszony is eszünkbe juthat a Bibliából, mindkettjüknek a Jézussal kapcsolatos, különös története János evangéliumból ismerhető meg. A samáriai asszony az első. Jákob kútjánál délben találkozik Jézussal, s megtapasztalja, hogy az Úr számára azonnal nyitott könyv az ő zűrés élete: Jézus tudja, hogy neki öt férje volt, ám akivel akkor élt, nem az. Jézus mégis nagyon szépen, kedvesen, szeretettel beszél vele. „Ha is-

meméd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki így szól hozzád: Adj innom, te kértél volna tőle, és ő adott volna neked élő vizet.” (Jn 4,10) Jézus a Krisztus miavoltát éppen a samáriai asszony előtt tárja fel: „Én vagyok az, aki veled beszélek.” (Jn 4,26) Tisztában van vele, hogy ennek az asszonynak nagyobb szüksége van a megváltásra, mint a magukat igaznak hívó farizeusoknak. „Ha ismeméd...” Ha valaki előtt tisztán és igazán lehet a bűnbánat könnyeit sírni, az nem más, mint az Úr Jézus Krisztus. „Ha ismeméd...”

A másik asszonyt házasságtörésen kapták rajta. Az ítézt farizeusok a mózsi törvények értelmében (tradíció) megköveznék ezt a parázna nőt. De hátha még fel lehet használni Jézus ellen, gondolják, ezért elébe cipelik, hogy lássák, hajlandó-e a szent tradíciót betartani ez a názáreti, vagy leleplezik veszedelmes liberalizmusát. „Mózes azt parancsolta nekünk a törvényben, hogy kövezzük meg az ilyeneket. Hát te mit mondasz?” (Jn 8,5) Jézus csendben várt, és az ujjával ifrogatott a földre. Az újabb unszolásra ennyit mondott: „Aki bűntelen közületek, az vessen rá először követ.” (Jn 8,7) S tovább írt a földre. A bűnös asszony körül kitisztult a levegő. Kettesben maradtak Jézussal. Jézus kérdése kijelentés, amikor már nem lát senkit a hangoskodó vádlók közül: „Senki sem ítél el téged?” „Senki, Uram!” – felelte az asszony. Jézus pedig ezt mondta neki: „Én sem ítéllek el téged, menj el, és mostantól fogva többé ne vékezz!” (Jn 8,10–11)

Aszklépiosz néma bálvány. Lehet, hogy a szentélye körül szép a táj. Az Úr Jézus szól, és újra szól. S a táj talán nem annyira szép, mint a hellén világé, de a gologtai kereszt a megbocsátás és az üdvösség jele.

■ RIBÁR JÁNOS

(Albert Györgyi: Miért pont én? A depresszió szorításában. Park Kiadó, Budapest, 2005)

Hetilapunkért adtunk hálát

► Születésnap tortát ugyan nem volt, de „ajándékként” zsúfolásig megtelt a zuglói evangélikus templom a hetvenedik évfolyamát jegyző *Evangelikus Élet* olvasóival és munkatársaival. A Luther Kiadónak és hetilapunk szerkesztőségének a meghívására hazánk minden részéből, sőt határainkon túlról is érkeztek vendégek a szeptember 24-i hálaadó napra, az *EvÉlet* olvasóinak, szerzőinek és szerkesztőinek első országos találkozására.

Bár a szerkesztőség és a szerkesztőbizottság tagjai azt ígérték, hogy délelőtt fél tíztől személyesen fogadják a vendégeket, a szép őszi időben voltak, akik már jóval a meghirdetett időpont előtt érkeztek – talán megsejtve, hogy a program 11 órára hirdetett kezdete előtt a regisztráció már nem lesz egyszerű... Igaz, nem csupán ebédjegyüket kapták kézbe az előzetesen jelentkezők, hanem egy dossziét is, amely a számukra előre nyomtatott „kitűzött” és egy – véletlenül választott – ígerverset tartalmazó emléklapot rejtette. Legkésőbb délben azért mindenki átvehette a részletes

dotta a Déli Egyházkerület korábban médiamunkában is „edződött” püspöke – kicsit a sajtó szimbóluma is: a sajtóhoz hasonlóan neki is „rossz híre” van. A samáriai nő helyzete azután változik meg, miután találkozik és beszél Jézussal. „Jöjjetek, lássátok azt az embert, aki megmondott nekem mindent...” – fordul az asszony a többiek felé. Ez a hívogatás, Krisztusra mutató az egyházi sajtó feladata is. Felelős missziói lélekkel mutatja – hangsúlyozta az igehirdető –, hogy kicsoda Jézus. „Hála legyen Istennek azért – emelte ki –, hogy az *Evangelikus Élet* hetven esztendeje Krisztus eszköze. Maradjon

Evangelikus Élet

70

„Mert nem magunkat prédikáljuk, hanem az Úr Jézus Krisztust...”

(2K r 4, 5a)

A hálaadás percei – igét hirdet Gáncs Péter püspök

programot és egy „sajtóhiba-vadászatra” buzdító lapot is tartalmazó mappát, benne az *Evangelikus Élet* tizenhat oldalas ünnepi különszámával.

A kisgyermek(ek)kel érkezők cseméit a hittudományi egyetem kollégiumának emeletére kísérték a MEE Ifjúsági és Gyermekosztályának önkéntesei, akik egész nap változatos foglalatosságokba vonták be őket.

A krónikás úgy látta, hogy a felnőttek többsége épp hogy csak egy futó pillantást tudott vetni a frissen nyomott különszámra, mert a templomtérben bőven akadt látnivaló. A Zákeus Média Centrum jóvoltából egy rövid, pergő ritmusú videoklip nyújtott bepillantást abba, hogyan készül ma az *Evangelikus Élet*. Innen az oldalfalak mentén felállított tablókon evangélikus egyházunk (életünk) elmúlt hetven esztendejének eseményeit „elevenítették meg” a hetilap fotóarchívumából válogatott fényképfelvételek. (Válogatójuk Boda Zsuzsa szerkesztőségi titkár, az *EvÉlet*-nap koordinátora volt.)

A tabló egyikén magát az eseményt köszöntő levelek voltak olvashatók. Többek között a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia titkárnak, dr. Veres András püspöknek és Csomós József református püspöknek a testvéri üdvözlése, továbbá köszöntötte a jubiláló lapot Magyar Bálint oktatási miniszter és Orbán Viktor volt miniszterelnök is.

SZÓ-ZENE-KÉP

A nézelődést egy ismerős dallam szakította félbe: a mintegy négyszáz fős gyülekezet felállva énekelte „evangelikus himnuszunkat”.

– A magyarországi evangélikusság létszáma az elmúlt évtizedekben drámai módon csökkent. Már nem vagyunk az a nagy egyház, amely egykor voltunk – nem is akarjuk magunkat nagyobbak láttatni. De: *Erős vár a mi Istenünk!* – és ez okot adhat számunkra a reménységre... – mondotta köszöntőjében hetilapunk főszerkesztője, T. Pintér Károly, aki Kende K. Péter lelkész, a Luther Kiadó igazgatóját kérte fel a protokolláris formásokat mindazonáltal tudatosan kerülni igyekvő találkozó megnyitására.

Az ünnepelt érett korú, de fiatalos *Evangelikus Életet* köszöntötte Jn 4,29–30 alapján tartott igei emlékedésben Gáncs Péter is. A samáriai asszony – mon-

az a jövőben is, hiszen a világnak ma is a Megváltóra van szüksége.”

Sokakat meglepett, hogy az *EvÉlet*-nap lelkiségének „zenei közvetítésére” az Izsóp együttes kérte fel szerkesztőségünk. Annál inkább volt örömteli töbektől hallani, hogy a pilisi fiatalokból álló kórus és zenekar meghívása „telitalálatnak” bizonyult. Dalaik és dalszövegeik különösképpen is a hálaadás nagy-szerűségét segítették megérettetni és megéreztetni...

EVANGÉLIKUS ÉLET EGYKOR...

A délelőtt második felében „multidézssel”, pontosabban a múlttal való szembenézéssel folytatódott az ünnepi alkalom Az *evangelikus élet hetven éve az Evangelikus Élet 70 évfolyamának tükrében* címmel. Ennek során dr. Fabiny Tamás, a MEE Sajtóbizottságának elnöke tekintette át az *Evangelikus Országos Levéltár* igazgatójával, Czenthe Miklóssal, valamint az eltelte hét évtized *evangelikus sajtómunkájának* három „koronatanújával” – dr. Juhász Gézával, dr. Frenk Róberttel és Tóth-Szöllős Mihállyal – a fényes és kevésbé fényes fejezeteket egyaránt tartalmazó egyház-, illetőleg egyházi sajtótörténeti időszakot.

Pódiumbeszélgetésük alapját az a –

A szerzők, szerkesztők és szerkesztőbizottsági tagok csoportja

szerkesztőségünk felkérésére írt – levéltári tanulmány képezte, amelynek szövege rövidített változata elolvasható az *EvÉlet*nek az évfordulóra megjelentetett különszámában.

Nem utolsósorban a Duna Televízió

szerkesztő-műsorvezetőjeként is ismert moderátor tárgyismeretének köszönhetően az élő beszélgetés során olyan „többletinformációk” is elhangoztak, amelyek vélhetően további munkára „csábítják” majd a téma kutatóit. (Az *Evangelikus Élet* korábbi főszerkesztői közül – Tóth-Szöllős Mihály mellett – Lehel László, a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet igazgatója lehetett volna még a beszélgetés résztvevője, de afganisztáni jószolgálati útja miatt nem lehetett jelen.)

Ami az elmúlt hetven esztendő *evangelikus sajtótörténetének* legfontosabb tényeit illeti, a beszélgetésben is elhangzott, hogy hetilapunk valójában nem hetven-, hanem hetvenkét esztendő, hiszen az első lapszám 1933-ban jelent meg az Országos Luther Szövetség kiadásában – 1944 novemberében és 1948 novemberében között azonban hetilapunkat nem vehették

kezükbe az olvasók. A legizgalmasabb szakaszunk talán mégis az ötvenes évek tekinthető, no és a D. Káldy Zoltán püspök nevével fémjelzett – csaknem a rend-

A délelőtt utolsó aktusaként viszont „felfedték arcukat” mindazok, akik az idei évtől küllemében is megújult *Evangelikus Élet* tartalmáért felelősek. T. Pintér Károly maga köré szólította munkatársait, akik nélkül a főszerkesztő minden jó szándéka ellenére sem jelenhetne meg az újság. Az *EvÉlet* jelen lévő szerzőinek, szerkesztőinek és szerkesztőbizottsági tagjainak bemutatása bevalottan azt a célt is szolgálta, hogy az ebédszünetben, illetőleg a találkozó „hivatalos programját” követően az olvasók könnyebben megtalálhassák azokat, akikhez lenne egy-két szavuk...

...ÉS MA

A hálaadó nap résztvevőit a Magyarországi Evangélikus Egyház látta vendégül ebédre. A csaknem egyórás „szeretetvendégség” jó alkalom volt az ismerősökkel

Maradjon a „jelen voltak” titka, hogy milyen kritikai észrevételek hangzottak el a kötetlen fórumbeszélgetés során. A szavak után mindenesetre a betűké volt a főszerep.

Lapunk olvasószerkesztői – Győri Virág és Dobsonyi Sándor – a kéziratgondozás szempontjait, nehézségeit taglalták konkrét példákon keresztül. Szóltak arról, hogy a kéziratok hibáinak – tárgy tévedések, képzavar, szóismétlés, rossz szóválasztás, nyelvhelyességi és helyesírási vétségek – a javítása közben a tökéletességre való törekvés vezérli őket; az a céljuk, hogy a lap nyelvi szempontból a lehető legigényesebb legyen. Derűs epizódja volt e programnak, amikor Dobsonyi Sándor bevallotta, hogy – törekvésük ellenére – a sajtóhiba-vadászat nyertese, a nyíregyházi Garai András (nem melleleg *Heti útravaló* rovatunk ve-

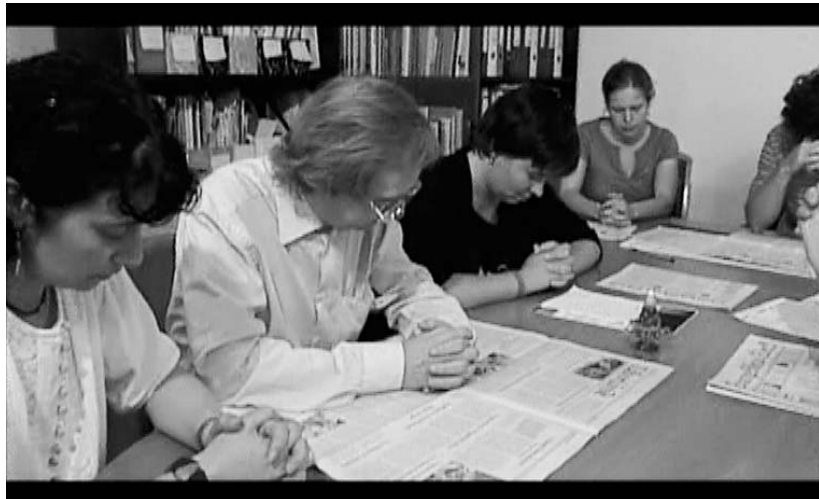
zetője) hárommal több hibát fedezett fel a vadászati céljára „előre gyártott oldalon”, mint ahányat olvasószerkesztőink szándékosan elrejtettek.

Az *EvÉlet*-nap utolsó harmadára az ismert rádiós személyiség, Novotny Zoltán hívta pódiumra „meglepetésvendégeit”. A Protestáns Újságírók Szövetségének elnöke hetilapunk nyitottságát segített érzékeltetni azzal, hogy Gödri B. Alpárt, az Erdélyi Harangszó szerkesztőjét, Csoma Áron református zsinati szóvivőt, a PRÚSZ főtájkárát, valamint a Magyar Katolikus Újságírók Szövetségének elnökét, Szikora Józsefet kérdezte – természetesen nem csak az *Evangelikus Életről*.

Az *Evangelikus Élet* olvasóinak, szerzőinek és szerkesztőinek országos találkozója kiadónk igazgatója, Kende K. Péter rekesztette be imádsággal és útra bocsátó áldással.

A magyar evangélikusság egyetlen hetilapjának „születésnapjára” – jelen volt a Magyar Televízió vallási műsorainak forgatócsoportja is. Összeállításuk a tervek szerint most vasárnap (október 2-án) kerül adásba az mi-en, az evangélikus egyház 13,54 perckor kezdődő, *Örömhír* című műsorában. Tartsanak velünk!

GAZDAG ZSUZSANNA

Az a hihetetlen '57-es esztendő

► „Aztán sok Lenin-idézetet találtam?” – kérdezte ifjú barátom, amikor megemlítettem, hogy átnéztem az *Evangelikus Élet* 1957-es évfolyamát. Ekkor döntöttem el, hogy a lap elindulásának 70. évfordulóján beszélni fogok erről. Ugyanis történelmi-politikai paradoxon – másrésztől igazi csoda – volt, hogy az újraéledő diktatúra csak késve érte el az egyházat. Így hát az 1957. március 24-én ismét megjelent újság egészen karácsonyig (ez negyven számot jelentett!) szabadon szólhatott az olvasókhöz. Nyilván voltak korlátok, működött egyfajta öncenzúra, de mindenki publikálhatott, és ami a lényeg: ez a negyven szám – illetve irányultságuk – ma is vállalható.

A lap főszerkesztője Ordass Lajos, felelős szerkesztője Keken András volt. Ajándéknak tartottam – és ma még inkább így látom ezt –, hogy akkor a szerkesztőbizottság tagja lehettem, és Juhász Gézával együtt az ifjúsági oldalt szerkeszthettem. Ez az esztendő volt az első, meghatározó leckém újságírásból. Más volt az életünk ritmusa. Minden pénteken volt szerkesztőbizottsági ülés, amelyen a frissen megjelent lapszámot értékeltük, illetve jóváhagytuk a következő szám tartalmát.

Érthetővé válik, hogy nem túlzok, ha a ma is irigylésre méltó színvonalat említem, felsorolva azokat, akikre az ülésekről emlékszem: Koren Emil, Kerner Károly, Szaltnai Rezső, Botta István, Dóka Zoltán, Groó Gyula, Benczúr László. Bizony olyan társaság volt ez, amelynek a tagjaitól a péntek délelőttökön rengeteget lehetett tanulni.

A mai újsághoz képest az akkori lapban lényegesen több volt az egyházi élet különböző időszakaival kapcsolatos, tanító jellegű vagy evangélizációs irányultságú írás. Az események többségéről csak rövidhírek tudósítottak, a gondolati tartalmat nem nélkülözhatték a cikkek, és a szépirodalmat tekintve is gazdagabb volt a lap. (Az első számban például Vidor Miklós prózáját olvashattuk, de sokat írt az *EvÉlet*-be Szaltnai Rezső és H. Németh István is.) Egyébként rögtön az első szám – beszámolva az elmúlt hónapok főbb eseményeiről – közli Túróczy Zoltán püspök és Mátyás Zoltán északi egyházkerületi felügyelő székfoglaló beszédét.

Az 1957-es esztendőt meghatározta a

Lutheránus Világszövetség augusztusi minneapolis-i nagygyűlése. Az Ordass Lajos vezette delegáció augusztus elejétől szeptember közepéig volt távol – ennyi időt igényelt a kétszer csaknem egyhetes hajóút, a konferencia és az egyéb kinti programok. Hárman is tudósítottak, illetve írtak rendszeresen az alkalomról. Nagy Gyula a teológiai témákról, Hafenscher Károly a nemzetközi evangélikusságról adott sok információt, míg Keken András magáról a nagygyűlésről, a küldöttség élményeiről számolt be.

Már áprilisban minden számban volt az ifjúsághoz szóló írás, május 12-én pedig *Az ifjúság oldala* rovatcím is felkerült az utolsó oldalra. Egészen augusztus végéig tartott ez az állapot, akkor az Állami Egyháziügyi Hivatal „kérésére” lekerült a rovatcím, de egészen karácsonyig más korlátozás nem volt.

Meg is lepott, örömteli és tanulságos is volt számomra, hogy a szerkesztés mellett elég sokat írtam is. Legnagyobb sikere éppen egy, a világgyűléssel kapcsolatos írásomnak volt, amely a július 28-i számban jelent meg *A Dunától a Mississippiig* címmel. Hafenscher Károlyval (az ifjúság számára Hafóval) evezünk a Dunán, a beszélgetést rögzítette a cikk. Ma is arra bátorít, hogy az egyházban is élő, mai nyelven, őszintén, a közösség érdeklődésének megfelelően kell írni időszzerű kérdésekről.

A lelkészek, például János Bodrog Miklós, Fabiny Tibor mellett fiatal értelmiségi gárda írt rendszeresen *Az ifjúság oldalára*: Gadó Pál, Rókuszfalvy Pál, Thurmay Béla, Koczor Miklós, Széchy Béla, Kerekes Titusz... Ebben különböztünk talán a többi rovatától, amelyekbe – a szépirodalmat kivéve – kizárólag lelkészek írtak, de ma is irigylhető színvonalon. Az említett szerkesztőbizottsági tagok mellett Csepregi Béla, Scholz László, Győri János, Zászkaliczky Pál, Sólyom Jenő, Szabó József szerepelt gyakrabban. A hetenkénti lelki útvaló rovatot Pröhle Károly gondozta. – Elfogultságomnak tudható be, hogy a legszívesebben mind a negyven szám tartalmát – de legalábbis az ifjúsági rovat írásainak címét, a szerzők nevét – közzétenném. Erre persze nincs mód, így csak ajánlom a cikkek feldolgozását gyűlekezeti közönségeknek, ifjúsági konferenciáknak.

A történet vége már az egyháztörténelem része, de megírásra érdemes. 1957 decemberében patthelyzet alakult ki az állam és az egyház közötti tárgyalásokon. Az állam a radikális beavatkozás mellett döntött. Visszahelyezte a püs-

pök-elnöki, illetve északi kerületi püspöki székbe Vető Lajost, a Déli Egyházkerületbe pedig Grnák Károly személyében miniszteri biztost ültetett, megakadályozva Ordass Lajos püspök, illetve a kerületi vezetés törvényes működését. Ez az áldatlan állapot 1958 derekáig, Ordass püspök ismételt eltávolításáig, Dezséry László néhány órás visszatéréseig, illetve Káldy Zoltán működésének megkezdéséig tartott. De az általam előadott történet, az 1957-ben működő szerkesztőbizottság története már '57 decemberében véget ért. A december 15-i számban jelent meg *Útgyenygetés* címmel az a vezércikk, amely jelezte az egyház népének, hogy bekövetkezett a visszarendeződség.

Az ezt megelőző szerkesztőbizottsági ülésről elkéstem. Pontosabban a végére értem oda – a Rókus Kórház sebészetén dolgoztam mint szigorló orvos, és a műtétek miatt nem tudtam előbb szabadulni. Keken és Koren nem egy oldalon állt ekkor, de humoruk a régi volt. (Koren Emil volt Keken András segédlelkésze még Hódmezővásárhelyen.) Kezembe adtak egy írást azzal, hogy az állam kérésére ez lenne a vezércikk. Azt kérdezték, hogy mit szölok hozzá. Jobb volt, mint gondoltam, de megjegyeztem, hogy azért néhány változtatás szükséges. A feszült hangulat nevetésben oldódott fel. Kiderült, hogy épp ez a *Véres Imre* által írt cikk nem elégti ki az állapotot. Odaadták azután azt az *Útgyenygetés* című írást, amely végül is megjelent Mezősi György tollából, s amely a teljes behódolást jelentette. A szerkesztőbizottság 3:3 arányban szavazott e cikkre. A felelős szerkesztő a testület megosztottságára hivatkozva lemondott nyilvánította a bizottságot. Izgatottan mondtam Bandi bácsinak: „Kár, hogy elkéstem, az én szavazatommal győztünk volna...” Elmosolyodott: „Akkor én ellenel szavaztam volna; nem engedhetem, hogy értelmetlenül vásárra vigyék a börtönöket.” – Ma még jobban megértem ezt a mondatot.

A karácsonyi számban még megjelent egy írásom *Ünnepeljük karácsonyt* címmel. Az eredeti címe „Hamis fények a betlehemi csillag körül” volt, és a tartalmát is módosították. Juhász Géza tolmácsolta Grnák Károly „jóindulatú” üzenetét: koncentráljak az orvosi tanulmányaimra. Következett a hibernáció időszaka, ahogy ezt akkor Koren Emil kérdésére mondtam. A hibernáció mélyhűtés, amely adott esetben a túlélést segíti elő.

Kicsit soká tartott...

■ FRENKL RÓBERT

Ezt a „lapot” a szeptember 24-i EvÉlet-napon készítették a gyerekek

Megkérdeztük...

Szladek Jánosné (67)
Nagytarcsa
Számomra az *EvÉlet* „családi lap”, még édesanyám fizette elő, és én is rendszeres olvasója vagyok, éppen ezért örömmel és kíváncsian jöttem el erre a napra.

Magassy Áron (10)
Nemeskér
Jól érzem magam a találkozón. Jó volt más gyerekekkel találkozni, és új barátokat szerezni ezen a napon.

Horváth Mária (32)
Pécel
Kollégáimmal érkeztem – elsősorban azért, hogy szakmai szemmel nézzem a rendezvényt, a szervezést, a programokat. A Biblia-szövetség lapja, a *Biblia és Gyülekezet* munkatársaként „lapkészítési műhelytitkokat”, tudnivalókat is szerettem volna ellesni.

Mezősi György (45)
Budapest
Édesanyámmal érkeztem erre az ünnepi napra. Természetes volt a számunkra, hogy jövünk, hiszen egykor édesapám volt az *Evangelikus Élet* felelős szerkesztője.

Stubner Józsefné (70)
Kiskőrös
Nem evangélikus vagyok, hanem katolikus, de kisebb-nagyobb rendszerességgel magam is olvasom a lapot. Kíséreként érkeztem, és nagyon jól érzem magam az *EvÉlet* ünnepén.

Misják Petra (21)
Budakalász
Bár olvasom a lapot, ez a nap számomra mégsem teljesen csak az *Evangelikus Életről* szól, hiszen egy vagyok a gyermekmegőrzésért felelős csapat tagjai közül.

Magassyné Imreh Zsuzsanna (39)
Nemeskér
Férjemmel és fiaimmal érkeztem a találkozóra. Örülök, hogy a gyerekeket sem kellett otthon hagynunk, jó, hogy vannak nekik szóló programok. A kíváncsiság hozott ide. Érdekes volt az egész alkalom. Jó volt személyesen is találkozni egy-egy szerzővel. Szintén nagyon jónak találtam a lap hetven esztendejére visszatekintő fórumbeszélgetést.

Korpa Béla (67)
Budapest
Feleségem az újpesti evangélikus gyülekezet presbitere, őt kísértem el. Mivel jár nekünk a lap, én is olvasom, bár katolikus vagyok. Az *Evangelikus Életben* elsősorban az ökumenét érintő témák érdekelnek. A foglalkozásom miatt – pedagógus vagyok – figyelemmel kísérem az oktatást érintő cikkeket is. Magas színvonalú, igényes lapnak tartom, örömmel veszem kézbe. Egyetlen kritikai megjegyzésem lenne csupán: a változatos tartalmat fontosnak tartom. Ezen azt értem, hogy jobb lenne, ha az elméleti, értékelő írásokat nem mindig ugyanazok a szerzők jegyeznék.

Dr. Vándor Antalné (70)
Kiskőrös
A hetvenedik születésnapját ünneplő hetilap rendezvényére nagy örömmel jöttem, hiszen közel tíz éve vagyok előfizetője az általam nagyon szeretett újságnak. Kedvencem az *Új nap – új kegyelem* rovat. A szövegét rendszeresen legyelelem, és levélben elküldöm a férjem családjának is. Ez az igei vezérfonal valóban napi segítséget jelent a számomra. Mivel nemrég végeztem el egy internetes tanfolyamot, ezért ugyancsak nagyon hasznos nekem az *Egyház és világ-háló* rovat olvasása. Általában véve nagyon fontosnak tartom, hogy a lap teljes körű kitekintést nyújt a világra, tájékoztat a világban zajló fontosabb eseményekről.

Sepsi Ilona (42)
Miskolc
A miskolci csapat tagjaként érkeztem. Katolikusnak kereszteltek, de két éve az evangélikus gyülekezetbe járok. Nagyon szeretem a lapot, ezért is jöttem el ma Budapestre. Fontosnak tartom, hogy minél többen olvassák, hogy az evangélikusok tudjanak azokról a dolgokról, amelyek őket is érintik, róluk is szólnak. Magam minden cikket elolvasok, egy hétig is „kitart” egy-egy lapszám. A kedvenceim közé tartoznak azok az írások, amelyek ma élő emberekről szólnak, olyanokról, akik példát jelenthetnek a számunkra.

Janecskóné Surányi Hajnalka (45)
Pesterzsébet
Kíváncsi voltam arra, hogyan ünnepli meg a születésnapját a hetilap, ezért jöttem el. A programok közül nagyon vonzó volt számomra az Izsóp együttes koncertje. A sajtóhiba-vadászat is nagyon érdekelt, véleményemet, kérdéseimet rá is írtam a leadott lapra. Annak is örülök, hogy sok ismerőssel találkozhattam itt.

Traply Zsolt (11)
Pilis
Eddig még nem nagyon forgattam az *Evangelikus Életet*; a jövőben – ha lesz időm rá – szeretném olvasni.

A résztvevőket „szóra bírta”: Gazdag Zsuzsanna

A PANORAMADALT KÉRTÉZ. FOTÓK A ZAKSUS MÉDIA CENTRUM ÉVÉLET-NAPRA KÉSZÍTETT VIDEÓKLIPIJBŐL VALÓK

Regisztráció őszi verőfényben

Izsópka-koncert

Múltidézés. Aki kérdező: dr. Fabiny Tamás. Aki válaszol (balról jobbra): dr. Juhász Géza, dr. Frenkl Róbert, Tóth-Szóllós Mihály, valamint Czenthe Miklós.

Evangelikus életképek

Kérdések keresztútjében a lap jelenlegi szerkesztői

Ebéd – időben

Györi Virág és Dobsanyi Sándor a kézirat-gondozás nehézségeiről szolt

Mobil közjáték: az eseményről – korábban egyeztetett szolgálata miatt – távol maradni kényszerülő D. Szabik Imre elnök-püspök telefonon üdvözlö az EvÉlet-nap résztvevőit.

Novotny Zoltán vendégei (balról jobbra): Gödri B. Alpár, Csoma Áron és Szikora József

Kendeh K. Péter, a Luther Kiadó igazgatója

Corrigenda

Az *Evangelikus Élet hetven éve* című tanulmányt tartalmazó EvÉlet-különszám képaláírásaiba néhány sajnálatos hiba csúszott:

- A 4. oldal szereplő kép aláírásában Ruttkay György helyett Ruttkay-Miklós Gyula a helyes név.
- A 6. oldal középső képén a négy álló alak közül csak háromnak a neve szerepel. A teljes névsor balról jobbra: Buchalla Ödön (az ő neve hiányzott a képaláírásokból), Dezséry László, Vető Lajos és Pálffy Miklós a Lutheránus Világszövetség II., hannoveri nagygyűlésén 1952-ben.
- A 6. oldal alján közölt felvételen Martin Niemoeller, Tessényi Kornél (nem pedig Pálffy Miklós), valamint Dezséry László látható.
- A 13. oldal jobb szélső hasábján található, D. Veöreös Imre aláírással ellátott kép nem D. Veöreös Imre lelkészét ábrázolja, jóllehet a szerkesztőség fotóarchívumában talált eredeti fénykép hátulján az ő neve szerepel.

Mivel az *Evangelikus Élet* 70. születésnapjának ünnepségén időhiány miatt a „keresztútjében” nem mondhattam el észrevételeimet, kéréseimet és javaslataimat, ezúton teszem ezt meg.

1. Az *Evangelikus Élet* különszámát tegyék elérhetővé a lap internetes kiadásának oldalain is, mert mind a tanulmány, mind a fényképek igen értékes történelmi dokumentumok, és közérdeklődésre számot tartó információkat tartalmaznak. Tegyük közzécsé őket!

2. Egyházunk püspökei, teológiai professzorai és más vezető tisztségviselői minél gyakrabban vegyék igénybe országunk e legnagyobb evangélikus „szószékét” – hetvenes héttalunk hasábjait! Tájékoztassák, tanítsák általa egyházunk egész népét, és adjanak útbaigazítást az evangélikus élet megélése során ma elének kerülő aktuális kérdésekben is, megfogadva a Szentírás figyelmeztetését: „...hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, fedd, ints, biztass teljes türelemmel és tanítással.” (2Tim 4,2) Én úgy vélem, hogy

ennek a hetvenes újságnak az utóbbi két-három évtizedben sokkal több alkalommal éltek egyházunk előjárói ezzel a legszelebb fórum adta információs lehetőséggel, mint napjainkban. Evangelikus népünk ma is igényli a hiteles tájékoztatást és állásfoglalást, illetve a „lutheránus” tanítást a Szentírás alapján napjaink aktuális kérdéseiben. Luther nem volt néma, s korának kisebb-nagyobb problémái egyaránt alkalmat jelentettek számára Isten örök ígéje aktuális üzenetének a közérthető, merész, szókimondó és egyértelmű tolmácsolására!

3. Ez a jól sikerült 70. születésnap arra ösztönöz, hogy folytassuk a közelmúltunkkal való őszinte szembenézést: határozza el a kiadó és a szerkesztőség, illetve a szerkesztőbizottság, hogy öt év múlva – amint a ballagási tablón is olvasható – újra megszervezi a találkozó!

Hittestvéri üdvözléssel:

■ GARAI ANDRÁS presbíter (Nyíregyháza)

Nem csak lepra – misszió

■ FÜLLER TÍMEA

Milyen gyorsan roppen tova a részvétel! Margit néni mélyet sóhajtvá eresztette ölébe ráncos, tétlen kezéit. Csak pár hete még, hogy mindenki érte aggódott. Nem tudták, mi történt vele, hát beszéltek róla, sajnálgatták, kérdezték felőle rokont és ismerőst. Mesélték neki a kórházban a fiáké, hogy ez is, az is köszönti, és gondol rá. Mostanra meg, mintha nem is létezne, úgy elfelejtették. Alig nyitja rá valaki az ajtót, s aki jön, az is csak sóhajtozik, üldögél pár percet, aztán zavart mosollyal elbúcsúzik. Különös, hogy mindenki azt hiszi, hogy már nem is hall, pedig hát ért ő minden szót, csak éppen válaszolni nem tud. Ez maradt vissza az agyvérzés után.

Amikor már tudta, hogy mi történt, először rémülten vette tudomásul a tényt, de a lelke mélyén mégis megbékélt, hogy legalább nem lett magatehetetlen, teljes gondozásra szoruló. Valahogy irtózott a mozgásképtelenségtől. Az állapottól, amikor nem vagy már ura a testednek, pedig akarod, nagyon is szeretnéd azt és úgy tenni, amit és ahogyan eddig bírtál szinte természetesen. Foglyul ejtenek a tagjaid, és te rab madárként, lekötözött szárnyakkal vergődész börtönödben. Hát ettől megkímélte az Uristen. A beszédképtelenség meg nem látszott annyira borzasztónak első pillantásra. Ha a keze járhat, tevékenyen telnek majd a napok, szavak helyett pedig legfeljebb többet bólogat. Csak erre nem számított, hogy majd mindenki így leírja. Üres edénynek kezelik, mint akiben nem is maradt élet, csupán egy külső héj a teste, amely itt felejtődött valahogy. Azt tehát táplálni kell, rendben tartani, ellátni, és ezzel minden készen is van. A szavakkal együtt eltűntek a beszélők is. Egyedül volt; félelmetesen, faldalmasan egyedül.

Naphosszat üldögélt hol itt, hol ott, és figyelte a körülötte, nélküle zajló életet. Úgy kerülgették, mint egy tárgyat. Néha betakarták, ha úgy gondolták, talán fázik; enni adtak neki, amikor úgy ítélték meg, hogy eljött az ideje. Munkát nem adtak neki. Ha valamire kezdett, nem szóltak rá, de mindent, amit tett, olyan gonddal ellenőrizték utána, hogy elment a kedve, és feladta. Maradt tehát a takaréklángon pisllakoló élet-lángocská örzése mint egyetlen feladat. Másban nem is számítottak rá.

Üldögélt, és nézte megeresedett, sok év rengeteg munkájában ráncossá aszott kezét az ölében. Várta, hogy teljenek a napok. Imádkozni még tudott – azt néman is lehet –, de naphosszat nem ment ez sem. Bizonytalanság, tévoza szomorúság telepedett meg lassan a lelkén: mit keres ő itt? Miért kell még élnie? Kinek adja mérhetetlen vagyonát, a sok időt, amely mázsás teherként nehezdedt rá?

„Tessék csak beljebb jönni nyugodtan. Nem tetszik zavarni bennünket. A mamát meg különösen nem. Ő mindig ráér, nincs is semmi dolga. Biztosan örülni fog, ha meglátja. Ott van hátul, a konyhában. Szereti nézni, hogy mit csinálunk, azért maradt inkább mellettünk, de őt nem dolgoztatjuk ám, hagyjuk, hadd pihenjen csak. Erre parancsoljon” – hallotta kintről a menyehangját.

Vajon ki jött? A szomszédok, rokonok már mind felkeresték, és eltöltötték mellette a maguk kínos negyedóráját. Másodszor nem látogatta meg senki, annyira nem tudtak vele mit kezdeni. Az ablakon át kilesett az udvarra. Prémesszerű kabátjában fiatalosan lépkedett a konyha felé, úgy tűnt, kicsit zavarban van. „Talán feszélyezi az előtte álló látogatás, amelyet szeretne mihamarabb letudni” – gondolta Margit néni. Aztán belépett a konyhába a lelkészük. Magas, fekete szemű, mosolygós teremtés. Fial

még, huszonéves lehet, legfeljebb ha harminc. Köszönt, és odahajolt Margit nénihez, hogy átölelje, megpuszilja. Hogy jutott eszébe ilyesmi? De azért jól esett. Isten tudja, mióta nem ölelte meg senki. Tán mióta szegény ura meghalt, de annak már több mint tizenöt éve.

A kabátját egy székre terítette, váltott néhány szót udvariasan Margit néni menyével, de a tekintete mindvégig őrajta nyugodott. „Tulajdonképpen beteget látogatni jöttem volna, de örülök, hogy ilyen jó szímben láthatom Margit nénit. Tényleg, nem zavarok most? Akadályozni, feltartani semmiben sem szeretném” – mondta a lelkész. „Őt? Ugyan miben? Olyan tétlen, mint egy darab fa” – hangzott a válasz. A néni eközben szomorú félmosollyal tárta szét ölében pihenő kezét. „Akkor én el is mondanám, miért kerestem fel Margit nénit” – bólogatott a lány. „Segítségét szeretnék kérni.”

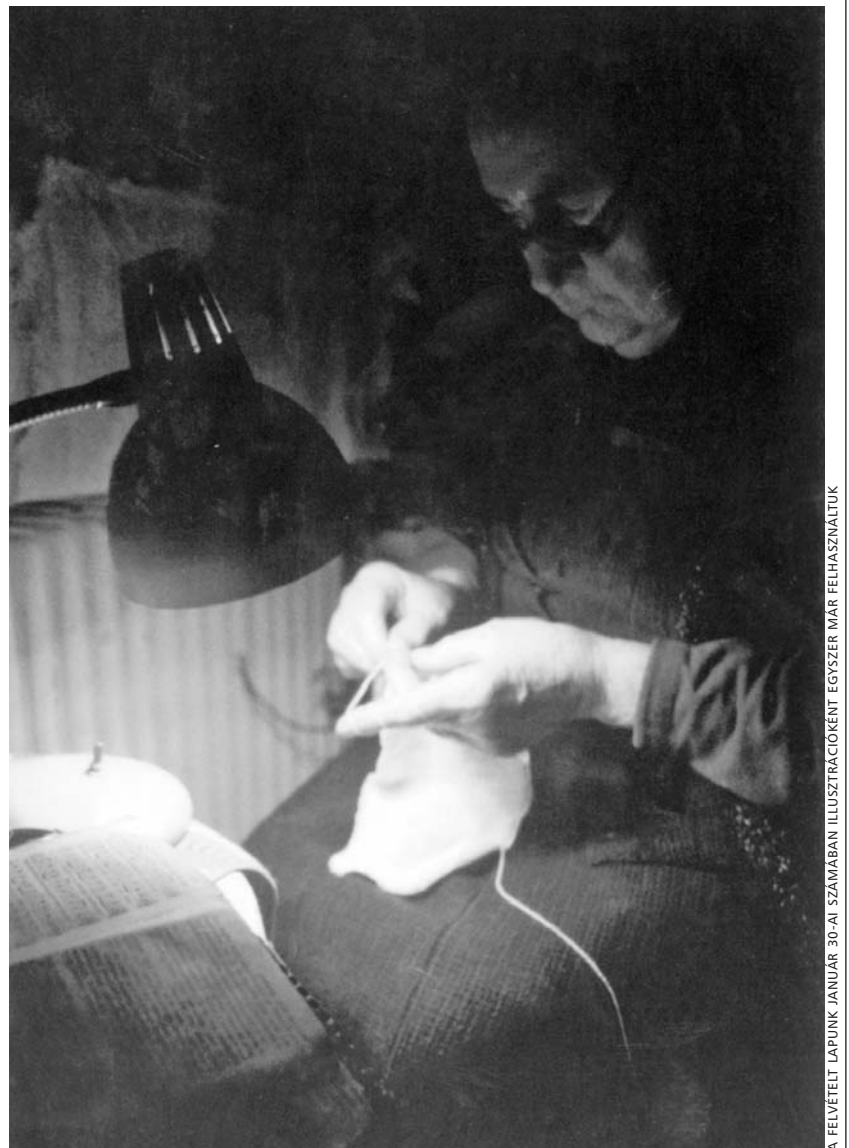
Egy pillanatra döbbsent csend töltötte be a konyhát. Tőle? Ótőle? Kér valaki valamit? „Úgy hallottam, Margit néni szépen tud és szeret is kötni. Többen mesélték nekem, a hittanos gyerekek pedig meg is mutatták, milyen gyönyörű pulóverek, sapkák, aranyos kis kesztyűk, tutyik, mellények kerültek ki a keze alól. Azt szerettem volna megkérdezni, hogy nem lenne-e kedve bekapcsolódni a lepramissziós csoport munkájába. Fáslit és takarókat készítenek súlyos betegek számára, amelyeket aztán a budapesti központ továbbít a rászorulóknak. Kézimunkázással is lehet segíteni, ha esetleg az könnyebben menne. Hoztam mintát is és fonalat. Azt mondják, először kicsit nehézkes csinálni, mert elég vékony, lassan halad, de hamar bele lehet jönni. Ilyen lesz, ezek a kis pántok rögzítik.”

Margit néni csak azt érezte, hogy valami forrásból hirtelen vízhez jutott kiszáradt lelke, és csak szívta-szívta magába a

szavakat. A segítségét kéri. Fáslit fog kötni betegeknek. Hát persze, hogy tud. Miért ne tudna? A kezének nincs semmi baja. Jó, talán nem olyan ügyes és fürge már, mint húsz éve, de a szomszéd Sanyikának még a tavaly télen készítette azt a sokszínű bojtos sapkát, és hát bizony nagyon jól sikerült. Nézzük csak, hány szem lehet egy sor? Fel kellene írni valahova. De a fiatal teremtés már nyújtotta is felé a papírt. Rajta volt minden, amit tudni kell; mosolyogva vette át tőle, s a tekintetük egy pillanatra összefonódott. A menyé közben döbbsenten figyelte őket a sarokból. A lány megsimogatta a kezét, aztán búcsúzkodni kezdett, mert – mint mond-

ta – hamarosan kezdődik a hittanórája. De máskor is benéz majd, ígérte.

Nem is engedte, hogy kikísérjék, hiszen nemsokára dél; biztosan szeretnék elkezdni az ebédőzést. Elköszönt, és mosolyogva indult az útjára. Az udvarról még behallatszott a cipője kopogása, aztán a kertajtó nyikorgása. Mindketten csendben figyelték. A menyé lehajtott fejével Margit néni mellé lépett. Halkan, kicsit szegyéllősen hangon szólalt meg: „Anyuka, segít nekem megtisztítani a sárgarépat?” És már nyújtotta is felé a tálat, a kést, és melléttette a vödört. Margit néni kérdően nézett fel rá. Aztán egyszerre mosolyodtak el, és nekiláttak a munkának.

Juhász András A Lepramisszió szolgálatában című díjazott felvétele (KRIE-fotópályázat, 2002)

A FELVÉTELT LAPUNK JANUÁR 30-AI SZÁMÁBAN ILLUSZTRÁCIÓKÉNT EGYSZER MÉR FELHASZNÁLTUK

Kedves Gyerekek!

► A négy hete indult sorozat főhőse Anita, aki szüleivel új városba költözött, és ott kezdte el a tanévet. Kalandjairól még három alkalommal olvashattok a Gyermekvár rovatban. A történetek végén találtok egy-egy rejtvényt is; a megfejtéseket küldjétek el a szerkesztőség címére (Evangelikus Élet szerkesztősége, 1085 Budapest, Üllői út 24.). A borítékra írjátok rá: Gyermekvár. A hatodik rész után sorsolást tartunk, amelyen három szerencsés megfejtő ajándékcsomagot nyer. Aki minden alkalommal beküldi a helyes megfejtést, annak a neve hatszor kerül a kalapba, így nagyobb esélye van arra, hogy nyerjen.

Anita és Kriszti mindent megbeszéltek egymással, hamarosan közös titkaik lettek, és a nehezebb házi feladatokat is együtt oldották meg. Néhány hét után Anita úgy érezte, mintha mindig is ismerték volna egymást új barátjával. Csak a hittan témája nem került elő közöttük sosem. Erika szülei lelkészek voltak, vele egészen más volt, most viszont neki kellett volna bátornak lennie. Igyekezett is, mégsem sikerült.

Időközben az iskolában kitűzték a hittanórák időpontját. Háromféltre lehetett járni, és mind a három egy időben volt. Anita gondolkodott, hogy melyiket válassza, de nem tudott dönteni. Bár hiányoztak neki a bibliai történetek, a közősen énekel, vidám dalok, csak halogatta a jelentkezést. Amikor pedig egy régi aranymondás nem jutott azonnal az eszébe, mindig elszégyellte magát. Ilyenkor el is határozta, hogy neki-veselkedik végre a hittansoport-kérésnek, de jutott a végére.

Egy szép napsütéses kora délután éppen az iskola udvarán sétálgattak Krisztiel. Jólesett a meleg napsugarak simogatása, a friss levegő, és egymás társaságának is örültek.

– Huh – mondta Kriszti –, de jó, hogy

nem vagyunk hittanosok! Őket épp most hívták be órára, mi meg még kint maradhatunk.

Anitának összeszorult a szíve. Jaj, most kellene valamit mondani, de hirtelen olyan elesettnek és benuznak érezte magát. S mivel tovább sétálgattak és beszélgettek, Kriszti semmit nem vett észre Anita zavarából.

Egyszer csak megláttak egy csapat gyereket a focipályá egyik sarkában. Különös mozdulatokkal kísérték az éneket, majd nagyokat nevetve figyeltek egy mosolygós felnőltre. Mindketten megálltak, és kíváncsian bámultak feléjük.

– Hát ezek meg kik lehetnek? – morfondírozott Kriszti félhangosan.

Anita csak a vállát vonogatta, pedig valahogy ismerősen csengett a dallam az előbb. Egyszerre mindketten elindultak a pálya felé, hogy megtudják, miféle játék folyik ott. A gyerekek éppen a ruha-ujjukat tűrték fel. „Vajon miért?” – nézett kíváncsian egymásra a két újdonsült barát.

– Isten teremtette az eget és a földet, a tengert és a felhőket – sorolta a tanító néni.

Közben előkerült néhány tubus temperafesték, és a tanító néni egy pici

GYERMEKVÁR

Rovatgazda: Boda Zsuzsa

ecsettel sorban a köréje gyűlt gyerekek karjára festette az említett dolgokat. Amikor a kis körben állókkal készen volt, a bábészakodókhoz fordult.

– Nem lenne kedvetek segíteni? Még nagyon sok dolgot teremtett Isten, és nem tudom hova rajzolni őket. Anélkül meg hogyan jegyezzük meg?! – kérdezte mosolyogva.

Először Kriszti tartotta oda a karját, amelyre egy repülő madár került. Anita egy halacska kapott, és a sor még sok állattal, gyümölcseccel, virággal folytatódott. Végül egy tükört vett elő a tanító néni.

– Gyertek – mondta –, nézzétek meg, hogy ki az még, akit Isten teremtett, és nagyon szeret!

A gyerekek köré gyűltek, hogy bele-nézzenek a tükörbe. Persze magukat látták, amint kacagva a festett karjukat mutogatják a tükör felé. Olyan jó volt arra gondolni, hogy őket is szereti Isten!

Az óra végén még énekeltek egy rövid dalt, áldást kaptak, és elbúcsúztak egymástól.

– Jövő héten is szívesen látlak benne-tek! – intett a két lánynak a tanító néni.

– Itt leszünk! – válaszolta lelkesen Kriszti, és nagyon óvatosan karolt a barátjához, nehogy a kis festmény megsérüljön a karján.

Írjátok a négyzetekbe a képeken látható dolgok nevének kezdőbetűjét, és megkapjátok a történethez tartozó aranymondást!

M ■ n d ■ n , ■ m ■ t ■ l k ■ t ■ t t , ■ g ■ n ■ j ■ .

HETI ÚTRAVALÓ

Gyógyíts meg, Uram, akkor meggyógyulok, szabadíts meg, akkor megszabadulok. (Jer 17,14)

Szentháromság ünnepe után a 19. héten az Útmutató reggeli igéi az áldott orvos csodálatos gyógyításairól és szabadításairól adnak hírt, heti igénk beteljesülését igazolva. Jézus „fontossági sorrendben” gyógyítja meg a béna embert, a négy betegszállító közbenjáró hite alapján. Először: „Fiam, megbocsáttattak a bűneid”, s csak ezután mondja neki: „...kelj fel, fogd az ágyadat, és menj hazal!” A jelenlévők pedig „ámulata estek mind, dicsőítették az Istent” (Mk 2,5,11–12). Ez az, ami nemcsak heti igénkől, de a mi életünkől is hiányzik: „...csak téged dicsérlek” (Jer 17,14), mivel „te vagy az Isten, aki csodákat tettél, megismertted erődöt a népekkel” (Zsolt 77,15). Az új ember felöltözése sem történhet a saját erőnkől, csak ha engedjük magunkat megújítani, mert az új ember „Isten tetszése szerint valóságos igazságban és szentségben teremtett” (Ef 4,24). A megsemmisítő életprogramja tisztességes életfolytatást is jelent. A vak Bartimeus kívánsága az ő Jézusba vetett, megtéveszthetetlen hite alapján teljesült: „Menj el, a hited megtartott téged.” (Mk 10,52) A hit szemével újra jól látva kövessük Mesterünket, aki rajtunk is megkönyörült! A leprás hitte, hogy Jézusnak van hatalma arra is, hogy őt teljesen megtisztíthassa: „Akarom, tisztulj meg!” (Lk 5,13) Jézus vére minket is megtisztít minden bűntől – de mi akarjuk-e ezt igazán? Kérjük őt vezérigénk szavaival! Csak az Isten nélküli élet céltalan, értelmetlen és hiábavaló, ezért „gondolj Teremtődre ifjúságod idején, míg el nem jönnek a rossz napok...” S ha az Úr már meggyógyíthatta és megszabadíthatta lelkünket, akkor az Isten dicsérete örökké folytatódhat, mert „a lélek pedig visszatér Istenhez, aki adta” (Préd 12,1,7). Jézus küldetésének részeseivé tette tanítványait, ők pedig az Úr hatalmával „el-indultak, és hirdették az embereknek, hogy térjenek meg: sok ördögöt kiűztek, sok beteget megkentek olajjal és meggyógyítottak” (Mk 6,12–13). A tizenkettő is tudatában volt annak, hogy „aki tehát még nem semmi, azzal az Isten semmit sem kezdhet. Egyszóval: nem könyörül máson, csak a nyomorulton, s nem kegyelmez másnak, csak az elítéltnak.” (Luther) Jézus a kereszten függve elviselte a gúnyt és a gyalázatot: „Bízott az Istenben: szabadítsa meg most, ha akarja...” (Mt 27,43) Az Isten Fia ezt nem kérte, hogy váltságá váljon és feltámasztása által ő gyógyíthasson és szabadíthasson meg minket az örök életre. Pál a saját hite alapján meggyógyított egy sántát Lisztrában, pogány környezetben: „Ő hallgatta Pál beszédét, aki rátekintett, és látta, hogy van hite ahhoz, hogy meggyógyuljon. Ezért hangosan így szólott hozzá: „Állj a lábaidra egyenesen!” Ekkor az talpra ugrott, és járt.” (ApCsel 14,9–10) A hitre jutás útja ma is ez: a hirdett evangélium meghallása által megtérés a semmiktől, a bálványoktól az egy igaz, élő és szent Istenhez. S ekkor mi is elmondhatjuk: „A te gyógyító szent kezéd / Orvosolta fájdalom, (...) Jézus, én reménységem!” (EÉ 373,3)

■ GARAI ANDRÁS

HIRDETÉS

Missziói nap

Szabadságban, de hogyan? Ezzel a címmel missziói napot tartunk október 15-én, szombaton 14–18 óráig az ajkai Kaszinó nagytermében (Ajka, Újélet u. 8.).

Délutánunk programja:

- Bevezető áhítat – Szeverényi János országos missziói lelkész
- Jónás próféta könyvéből (Jónás imája) – Banka Gabriella előadóművész
- Zenei bizonyítványtívó szolgálat – Új Teremtés együttes Pestszentlőrincről
- Csoportos beszélgetés
- Befejező áhítat – Győri Gábor, a Pesti Egyházmegye esperese

Minden érdeklődőt szeretettel hívunk és várunk!

Érdeklődni lehet az evangélikus lelkészi hivatalban (Ajka, Kossuth u. 2/b. Tel.: 88/311-340).

HIRDETÉS

Egyházépítő keresztény nevelés

Meghívó a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület pedagógus-csendesnapjára

Időpontja: október 14–15. Helye: Berzsényi Dániel Evangélikus Gimnázium (Líceum) és Kollégium (9401 Sopron, Széchenyi tér 11. Tel.: 99/512-430).

PROGRAM

Október 14., péntek

18.00: Megérkezés, regisztráció

18.00–19.00: Vacsora

19.00: Nyitóáhitat – Mesterházy Balázs (Lk 6,44a alapján)

Esti program, beszélgetés – Tölly Balázs igazgató

Október 15., szombat

8.00–8.45: Reggeli

8.45–9.15: Áhítat – Jankovits Béla esperes (1Kor 3,5–7 alapján)

9.15–10.30: Előadás: A lutheri egyházkép – ifj. dr. Fabiny Tibor egyetemi tanár

10.30–11.00: Kávészünet

11.00–12.15: Előadás: Egyházépítő keresztény nevelés – dr. Bibó István igazgató

A délelőtti programot Jancsó Kálmánné nyugalmazott igazgató vezeti.

12.30–13.30: Ebéd

14.00–15.45: A Gyurátz Ferenc-díj ünnepélyes átadása

Fórum, beszélgetés – Mihályi Zoltánné osztályvezető

16.00: Záró istentisztelet, úrvacsora – Ittész János püspök (Lk 13,6–9 alapján)

Jelentkezés október 5-ig a Berzsényi-gimnázium címén (9401 Sopron, Széchenyi tér 11.); telefon: 99/512-430; fax: 99/512-444; e-mail: liceum@bdeg.sopron.hu). Szeretettel hívunk és várunk minden lelkészt és keresztény pedagógust!

HIRDETÉS

Kié vagy?

„Kié vagy édesanyád karján, / kicsi gyermek, mindnyájunk szeme fénye, / boldog szülők beteljesült reménye?”

2005. július 24-én a nagyszénási evangélikus templomban a Fecske család, a rokonok és a népes gyülekezet előtt Erdélyi Zoltán lelképásztor megkeresztelte a hároméves Nussbaumer Bálintot és a három hónapos Nussbaumer Viktort.

A szülők – Fecske Gabriella és Nussbaumer Raphaél – Svájcából jöttek haza azért, hogy gyermekeik abban a templomban nyerjék el a keresztséget, ahol a dédapa, Fecske Pál 1956-tól 1970-ig szolgálta gyülekezetét. Annak a Fecske Pálnak a dédunokái e gyermekek, aki hűségesen szolgálta Urát és a szénási híveket, s akik 1956-ban oly embertelenül meghurcoltak.

A keresztlési ige mellett Túrmezei Erzsébet sorai visszhangoztak a résztvevőkben: „Enyém vagy! / Enyém, mert megváltottalak, / neveden hívtalak, / szüleidnek szent megbízással / ajándékol én adtalak. / Elpecsételtek, óvlak, védelek, / és egész földi vándorutadon / láthatatlanul én leszek veled.”

LAPUNK A VILÁGHÁLÓN:

WWW.EVELET.HU

ISTENTISZTELETI REND | 2005. október 2.

Szentháromság ünnepe után 19. vasárnap. Liturgikus szín: zöld. Lekció: Ef 4,20–28.

Alapige: Mt 12,9–14. Énekek: 291., 47.

I., Bécsi kapu tér de. 9. (úrv.) Veperdi Zoltán; de. 10. (német) Andreas Wellmer; de. 11. (úrv.) Balicza Iván; du. 4. (családi) Simon Attila; **II., Hűvösvölgyi út 193., Fébé** de. 10. (úrv.) Gáncs Aladár; **II., Modori u. 6.** de. 3/4 11. (úrv.) Sztójánovics András; **Pesthidegkút, II., Ördögárok u. 9.** de. fél 10. (úrv., családi) Fodor Viktor; **Csillaghegy–Békásmegyér, III., Mező u. 12.** de. 10. (úrv.) Vári Krisztina; **Óbuda, III., Dévai Bíró M. tér** de. 10. (úrv.) Bálintné Varsányi Vilma; **Újpest, IV., Lebstüch M. u. 36–38.** de. 10. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **Káposztásmegyér, IV. Tóth Aladár út 2–4.** de. 9. (úrv.) Solymár Péter Tamás; **V., Deák tér 4.** de. 9. (úrv.) Gerőfi Gyuláné; de. 11. (úrv.) Smidélusz Gábor; du. 6. (úrv.) Kovács Áron; **VII., Városligeti fasor 17.** de. 11. (úrv.) Gáncs Péter; **VIII., Üllői út 24.** de. fél 11. Kertész Géza; **VIII., Rákóczi út 57/a** de. 10. (szlovák) Zspisák Attila; **VIII., Karácsony S. u. 31–33.** de. 9. Kertész Géza; **VIII., Vajda P. u. 33.** de. 9. (úrv.) Smidélusz András; **IX., Gát utcai római katolikus templom** de. 11. (úrv.) Szabó Julianna; **Kőbánya, X., Kápolna u. 14.** de. fél 11. (úrv.) Smidélusz András; **Kelenföld, XI., Bocskai út 10.** de. 8. (úrv.) Blázy Árpádné; de. fél 10. (családi, úrv.) Joób Máté; de. 11. (úrv.) Blázy Árpádné; du. 6. (vespera) Blázy Árpád; **XI., Németszőlgyi út 138.** de. 9. Blázy Árpád; **Magyar tudósok krt. 3. (Egyetemi Lelkészség)** du. 6. (úrv.); **Budagyöngye, XII., Szilágyi E. fasor 24.** de. 9. (úrv.) Balicza Iván; **Budahegyvidék, XII., Kék Golyó u. 17.** de. 10. (úrv.) Zsugyel Kornél; **XIII., Kassák Lajos u. 22.** de. 10. (úrv.) Kendeh György; **XIII., Frangepán u. 41.** de. fél 9. Kendeh György; **Zugló, XIV., Lőcsei út 32.** de. 11. (hálaadó) Szeverényi János; **Pestújhely, XV., Templom tér** de. 10. (úrv.) Kendeh K. Péter; **Rákospalota, XV., Régi Főti út 75. (nagytemplom)** de. 10. (úrv.) Bátorovszky Gábor; **Rákosszentmihály, XVI., Hősök tere** de. 10. (úrv.) Börönte Márta; **Cinkota, XVI., Batthyány I. u.** de. fél 11. (úrv.) Blatniczky János; **Mátyásföld, XVI., Prodám u. 24.** de. 9. (úrv.) Blatniczky János; **Rákoshely, XVII., Tessedik tér** de. 9. (úrv.) Kósa László; **Rákoskeresztúr, XVII., Pesti út 111.** de. fél 11. (úrv.) Kósa László; **Rákoscaba, XVII., Péceli út 146.** de. 9. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Rákosliget, XVII., Gózon Gy. u.** de. 11. (úrv.) Eszlényi Ákos; **Pestszentlőrinc, XVIII., Kossuth tér 3.** de. 10. (úrv.); **Pestszentimre, XVIII., Rákóczi út 83. (református templom)** de. 8. (úrv.); **Kispest, XIX., Templom tér 1.** de. 10. (úrv.) Széll Bulcsú; **XIX., Hungária út 37.** de. 8. (úrv.) Széll Bulcsú; **Pesterzsébet, XX., Ady E. u. 89.** de. 10. (úrv.) Győri János Sámuel; **Csepel, XXI., Deák tér** de. fél 11. (úrv.) Zólyomi Mátás; **Budafok, XXII., Játék u. 16.** de. 10. (úrv.) Solymár Gábor; **Budaörs, Szabadság út 75.** de. 10. (úrv.) Endreffy Géza; **Budakeszi (református templom)** de. fél 9. Bácskai Károly.

■ Összeállította: BODA SZUSZA

Szabó Lajosra emlékezünk

(1910–1995)

Tíz éve, hogy eltemettük (1995. október 6-án). Erre a pár soros, nagyon töredékes emlékezésre nem neki van szüksége, hanem nekünk: egykori gyülekezeteinek, egykori káplánjainak – bár közülük sokan már nincsenek az élők sorában –, lelkésztársainak, akik közül a legfiatalabbak is már a nyugdíjaskor határán járnak; az igazi kortársak egyike a kilencven felé tart, a másik pedig túl is van rajta. Személyes kapcsolatainkon kívül megemlékezésre készített bennünket az apostoli intés és névadó hitvallásunk ide is érvényes artikulusa.

Közvetlen munkatársa – káplánja – csak pár hónapig volt Szabó Lajosnak, de a Vasi Egyházmegyében dolgozó lelkészként szolgálati közösségben maradtam vele, ezenkívül Szombathelyen tizenöt éven át egy gyülekezet kötelékébe tartoztunk; ajándék volt számomra, hogy nemegyszer igénybe vehettem a segítségét, így ebben az emlékezésben szívesen vállalom a személyes hangot.

Szabó Lajos nem ismert szorosabb köteléket, mint amely ordinációja és beiktatása révén egyházához és a gondjaira bízott gyülekezetekhez fűzte. Egészségét, személyes sorsát, még családja ügyét is csak ezen a köteléken belül tudta elképzelni. Tudta, mi a számára kijelölt feladat. Ha vasárnap hajnalban a káplánszoba ajtaját megzörgetve bekialtotta legendás fogalmazású kérdését, a közvetítendő üzenet és a rábizottak iránti felelősség súlya alatt tette. Sem az öregség, sem a gyengülő egészség terhe nem akadályozta abban, hogy nyugdíjasként is aktívan segítsen egykori káplánlása és egykori egyházmegyéje egész területén, akár családi programok lemondása árán is. Feleségem – aki sok-

szor és szívesen volt a sofőrje – ma is emlegeti, hogyan mondott el az idős lelkész egy vasárnap három istentiszteleten három, mondanivalójában azonos, de formájában a három hely különbözőségéhez igazított prédikációt. Egyháztörténeti dokumentumok lehetnének a legendás spirálfüzetek, ha a sajátosra formált gyorsírást nem csupán ő maga tudta volna megfejteni. Alig akadt olyan lelkészi munkaközösségi ülés, amelynek előadásait – bárki volt is a hivatalos előadó – ki ne dolgozta volna.

Pedig kevés beszédű ember volt. Soha ki nem mondta, de élte a híres szabályt: „Csak akkor nyisd ki a szád, ha szavad többet ér annál a csöndnél, amelyet beszédeddel megtörsz!” Közös szombathelyi szolgálatunk idejéből a legszebb emlékeim közé sorolom azokat a délelőttöket, amelyeken ez a szófukar ember csodálatosan kinyílt szavú és szívű beszélgetőtársává lett.

Azon a bizonyos szeptember végi szerdán – talán először szakítva a szokott renddel – nem a gyülekezeti bibliórára jött feleségével együtt, hanem tisztességből és sokat szenvedett lelkésztársa iránti megbecsülésből őt ment meghallgatni. Onnan a buszmegállóhoz sietett. Az utcába beforduló busz sofőrje annyit látott, hogy a megállóban egy magas, ősz hajú, fekete ruhás öregember lassan a földre csúszik a megálló jelző oszlop mellett.

A puritán lelkésznek puritán halált ajándékozott a Gazdája. De ez a Jézus Krisztus elég gazdag ahhoz, hogy Szabó Lajosnak és minden rá emlékezőnek megadja, „a nyugalom helyét, a vele való közösség boldogságát és az örök világosság fényét”.

■ FEHÉR KÁROLY

Megfáradtan élni, vagy megújulva nem fáradni?

► Az EKE (Evangélikusok Közössége az Evangéliumért) szokásos őszi országos csendesnapján a fenti kérdésre keresték a választ És 40,30–31 versei alapján az ige hirdetői és a nagyszámú alkalmi gyülekezet tagjai, akik szeptember 17-én a módosított időpont ellenére is megtöltötték a piliscsabai templomot, a bibliaiskola helyszínét. A Béthel Missziói Otthonban, Isten házában és az Úr iskolájában nem középiskolás fokon kaptak tanítást és bátorítást az ország minden részéből érkező ifjak és lélekben fiatalok az elhangzott három igeszolgálat által.

Havasi Kálmán széles történelmi áttekintést nyújtott a bibliai kor tizenkét szakaszáról, és megállapította, hogy a fáradtság az ember bűnével van kapcsolatban. Lázár Attila azt tanácsolta, hogy adjuk fel az előítéleteinket: „Uram, akárhogy jössz, ha te jössz, nem botránkozom meg!” Pált idézte: amikor erőtlenek vagyunk, akkor vagyunk erősek... Stanka Károlyné életbe vágó kérdéseket tett fel: „Bizunk-e az Úrban, és ráhagyatkozunk-

e? Engedjük-e őt szóhoz jutni az életünkben?” Bizonyágtételét így summázta: „Az Úrban való öröm erő ad nekünk!”

A kiscsoportos beszélgetésekben a nap kérdését vitatták meg a jelenlévők, és személyes megtapasztalásaik alapján fogalmazták meg a válaszokat.

Az őszi csendesnapok mindig várva várt eseménye a végzett bibliaiskolások útra bocsátása, illetve az új hallgatók köszöntése és fogadalmottele. Az A, B és

C évfolyamok eredményes elvégzését igazoló okleveleket az oktatók – laikusok és lelkészek – néhány közvetlen útravaló szó kíséretében adták át a húsz év alatti és az ötven év feletti hallgatóknak egyaránt. Ők együtt jártak éveken át hűségesen az Úr bibliaiskolájába, és most reménykedve várják, hogy egyházközpontunkban, saját gyülekezetükben kapnak-e lehetőséget arra, hogy továbbhassák az általuk már megtapasztalt, Isten szeretetéről tanúszkodó örömhírt.

Az egyik ballagó öregdiák – egyúttal a választ is megadva a csendesnap kérdésére – így zárta búcsúszavait: „Nem is bírom másban, mint a te arany evangéliumodban, amelyet nekem is hirdettél: úgy szeretted engem is, Istenem, hogy egyszülött Fiadat adtad értem; tudom, hogy ha hiszek öbennem, nem veszek el, hanem örök életem van. Úgy legyen!”

■ Lejegyezte: G. A.

Az augsburgi vallásbéke évfordulóján

A Habsburg-házi V. Károly császárt az 1530-as években erősen lekötötték a török elleni harcok, és csak 1540-től kezdve irányíthatta figyelmét a német belügyekre. Az 1541-es birodalmi gyűlésen Regensburgban azonban nyilvánvalóvá lett, hogy a katolikusok és protestánsok közötti szakadékokot nem lehet áthidalni. A hatóságokkal szembeni engedelmesség lutheri doktrínája egyre inkább a helyi fejedelmek iránti engedelmesség alakját öltötte, szemben a (katolikus) császár iránti lojalitással. Ezért utóbbi 1544-ben háborút hirdetett az „eretnekek” ellen, amelyet a pápa is támogatott pénzzel és katonákkal.

A mintegy tíz éven át tartó véres harcok után a felek a kialakult patthelyzetben pragmatikus formában rögzítették nézetkülönbségeiket az 1555. évi birodalmi gyűlésen. Az augsburgi vallásbéke néven emlegetett egyezség értelmében minden fejedelem maga dönthetett az általa uralt terület vallási hovatartozásáról, ám nem kezdhettek hittérítő tevékenységbe más uralkodók birtokán, sőt ott élő hittestvéreit sem védelmezhet meg. Vallási kisebbségeket egyedül a szabad városokban tűrt meg; aki a hite révén „kilógott” egy adott vidék lakosságából, annak el kellett vándorolnia.

Az augsburgi vallásbéke évfordulóján a vallás „szabadsága” tehát csak területi, nem pedig egyéni vonatkozásban nyert elismerést Augsamburgban; csakis a király, fejedelem, herceg választhatta meg „szabadon” az uralma alatt álló terület vallását. Ez lett az utóbb megfogalmazott „cuius regio, eius religio” elve, amely még a kulturális egységet is megtörte a politikailag amúgy is szétesett középkori Németországban, megpecsételve a területi tagoltságot. A felekezeti megosztottság (is) vezetett azután bő fél évszázaddal később a harmincéves háború kirobbanásához.

► MTI

Augsburg szabad birodalmi városa, a Perlachplatz télen – ifj. H. Vogtherr (?) festménye a vallásbéke idejéből

Jó tudni... élelmiszer-vásárláskor

ÜZENET AZ ARARÁTRÓL

Rovatgazda: Jerabek-Cserepes Csilla

► A tisztelt vásárló megkímélheti magát a tömeghiányos, lejárt minőségmegőrzési idejű, félrevezető feliratú, minőséghibás áru megvétele okozta bosszúságtól, ha figyelmesen elolvassa és megszívleli a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség élelmiszer-vásárlással kapcsolatos tanácsait.

Vásárlás előtti tudnivalók. A hazai statisztikai adatok tanúsága szerint a háztartások kiadásainak legnagyobb részét az élelmiszerek vásárlására fordított összegek teszik ki. Ha tartós fogyasztási cikket, telket, lakást vásárolunk, akkor a lényeges tulajdonságairól előzetesen tájékozódunk. Ugyanakkor még az élelmiszerekre költött összeg nagysága sem ösztönöz bennünket arra, hogy kellő figyelemmel vásároljunk.

Üzlet típusok, reklámkiadványok, akciók. Az élelmiszer-vásárlásánál elsődleges szempont, hogy e célból mindenképpen üzletet keressünk fel. Az üzlet külső és belső megjelenése meghatározó lehet. Az áru tárolása, bemutatása, a kínálat bősége, az eladó tisztasága mind-mind olyan információ, amelyre vásárláskor érdemes odafigyelni. Az utóbbi években országszerte nyílnak a különböző üzletláncok egységei. Ezen üzletek – működjenek az ország bármely területén – berendezése, áruehelyezése, színvilága azonos és az adott láncra jellemző. Azonosak továbbá reklámkiadványaik is, amelyekben az éppen aktuális akciók termékeit mutatják be.

Természetesen az üzletláncok szakemberei figyelik egymás tevékenységét, és igyekeznek küzdeni a vásárlók kegyeiért a fogyasztói árak és az akciós termékinálat terén. Ezek a reklámanyagokban meghirdetett akciók persze mindig az aktuális termékek fogyasztói árának csökkenéséről tudósítanak – egy adott időszakon belül és általában csak a készlet erejéig. Fontos tudni, hogy a későbbi meglepetések elkerülése érdekében bármely élelmiszer, így az akciós élelmiszer is csak a feltüntetett minőségmegőrzési vagy fogyaszthatósági időn belül árusítható. Ha az üzletben nagyobb mennyiségű lejárt élelmiszer van, azt tovább árulni csak az illetékes állat-egészségügyi és élelmiszer-ellenőrző állomással történt bevizsgálatás után szabad. A bevizsgálatott árut csak a hatóság által meghatározott ideig, értékcsokkentve és figyelemfelhívó tábla kihelyezése mellett szabad értékesíteni. Tehát az akciós értékesítés nem keverendő össze a lejárt szavatossági idejű élelmiszer kiadásával.

Mindezek után, ha kiválasztunk egy árban és kínálatban számunkra megfelelő üzletláncot, és nagy

bevásárlást készülünk végezni, a nagy összegű megvásárlás vélhetően csak ábránd marad, hiszen általában az előre tervezettnél lényegesen többet költünk. Az üzletláncok ugyanis úgy alakítják ki üzletpolitikájukat, hogy kedvcsinálóként többféle termékcsoportból is hirdetnek akciót, és a vásárló mást is – nem akciós termékeket is – megvásárol.

Vásárlás-ár felmérés. Annak a háziasszonynak, aki a lakásához vagy a munkahelyéhez legközelebb eső üzletet választja bevásárlás céljából, valószínűleg nem lesz lehetősége összehasonlítani az árakat. Pedig érdemes. Talán azok a rutinosak, akik a nagy bevásárlásokat az általuk legkedvezőbbnek ítélt üzletláncnál végzik, és csak a napi cikkeket vásárolják a közelben. Nemcsak a kereskedők teszik „bonyolulttá” az élelmiszer beszeresést azzal, hogy egymás után nyitják üzleteiket, és akciót akciót után hirdetnek, hanem a gyártók is. Hogy miért? Azért, mert a gyártók sokszor nem más összetételben vagy a korábbiól eltérő csomagolásban hozzák forgalomba termékeiket, hanem a tömegükön vagy a térfogatukon változtatnak. Na nem sokat, csak éppen annyit, hogy a megszokásból vásárló fogyasztónak talán fel se tűnjön. Például az üzletek polcrairól fokozatosan eltűntek a 200 milliliteres vagy 200 grammos poharas tejtermékek, és helyette megjelentek a 180, 175 és újabban már a 165 grammos áruk is.

Hasonló tömeg- és térfogatcsökkenés más élelmiszernél is megfigyelhető. A tömeg- vagy térfogatcsökkenés nem párosul fogyasztóiár-mérsékléssel, ezért ember legyen a talpán, aki csúcsidőben egy bevásárlóközpont forgatagában gyors fejszámolással el tudja dönteni, hogy mely kiszerezésű termék megvásárlása a leggazdaságosabb. Ezért a fogyasztó érdekében jogszabály mondja ki, hogy a termékeken a fogyasztói ár mellett fel kell tüntetni az egységárat is. Az egységár 1 kg vagy 1 liter élelmiszer árat jelenti. Ez a fogyasztónak egyfajta tájékozódást, segítséget nyújt, így könnyebben eldöntheti, hogy a kiválasztott élelmiszert kisebb vagy nagyobb csomagolásban érdemes-e megvásárolnia.

■ BENKOVICS SÁNDOR
(Forrás: Tudatos Vásárlók Egyesülete)

PÁSZTORNAPLÓ

Katonadolog

A történelem az élet tanítómestere – mondták egykor a bölcsék és a filozófusok. Nemcsak a történelmet, hanem egyéni életünket figyelve is sok mindent tanulhatunk. Én úgy mondanám: Isten a történelmen és egyéni életünkön keresztül vezet és tanít mindannyiunkat. Ezért is engedtem a kérésnek, hogy életem egy darabját közzétessek tegyem.

1982-t írunk, és én huszonegy évesen életpályám módosítására készültem. Elektronikai mérnök végzettséggel a zsemben és a műszaki egyetemen eltöltött egy év után Isten hívásának engedve az Evangelikus Teológiai Akadémiára jelentkeztem. Felvettek, és néhány napra rá behívót kaptam sorozásra, ráadásul öt darabot. Átstem az orvosi vizsgálaton, melynek eredményeként „A” kategóriás lettem, azaz teljesen alkalmassá bizonyultam a sorkatonai szolgálatra. A sorozáson a tiszt megkérdezte: „Miért van magának ennyi behívója, talán csak nem kártyázni szokott velük?” Én halkán így szóltam: „Ennyit küldtek.”

– Na jó, szakmáját és képzettségét figyelembe véve Taszárra megy a híradósokhoz – közölte szárazon, majd megkérdezte:

- Egyébként most mivel foglalkozik, honvéd elvtárs?
- Tanulmányokra készülök – válaszoltam.
- Hol fog tanulni?
- Budapesten, a teológiai akadémián.
- Felvették?
- Fel.
- Akkor most nem megy Taszárra, hanem jövőre megy vagy Lentibe, vagy Marcaliba. (Ide tudomásom szerint a lelkészjelölteket és az elítélteket vitték.)
- Ma sem tudom, hogy volt bátorságom ahhoz, hogy a következőket mondjam:
  - Ezredes elvtárs, nekem az lenne a kérésem, hogy most mehessen katonának.
  - Miért?
  - Azért, mert a teológián nyelveket kell tanulni, és ha elkezdtem, nem szeretném megszakítani. Vigyenek el most.
  - Nézzé, honvéd, értse meg, nincs több hely a néphadseregben.

– Ezredes elvtárs, ezt nem tudom elfogadni: egy honvédnak nincs helye!

Mire egyre erősebb arccal és szúrós tekintettel a következőket mondta:

– Vegye tudomásul, honvéd: azt, hogy itt ki és mikor és hova megy, én mondom meg. Itt a személyi igazolványa, a katonakönyve, és maga most kimegy azon az ajtón.

Ujjával az ajtóra mutatott. Én kimentem. Hogy mit írtak rá a katonomra, nem tudom, de a teológiai tanulmányok öt éve alatt csak kettőnk – engem és egy társamat – nem vittek el katonának.

1987-ben végeztem, és megkezdtem a segédlelkézi szolgálatot. Mivel felszentelt lelkész már nem vittek katonának, elkezdtem katonaadót fizetni. Három hónap befizetése után egy összegben visszaküldték a pénzt. Lelkiekben arra készültem, hogy talán most visznek el katonának. Felkerestem a területi hadkiegészítő parancsnokságot, ahol tájékoztattak, hogy azért küldték vissza a pénzt, mert változik a rendelet, és magasabb katonaadót kell majd fizetnem. Közben rendszerváltozás történt, s mire fizetnem kellett volna, már elmúltam harmincegy éves, így nem került rá sor...

1995-ben várunk második gyermekünk születését. Orvosi felülvizsgálatra vittem a feleségemet; ezalatt feltörték a gépkocsinkat, és a benne felejtett igazolványaimat némi készpénzzel együtt ellopták. Benne volt a katonai igazolványom is, így megint a hadkiegészítő parancsnokságon kötöttem ki. Megkérdezték: „Hol lakik, mikor született, volt-e már katonája?” A válaszok alapján kikeresték a katonomat, s a következő kérdést tették fel: „Ön most is lelkészként dolgozik?” Igenlő válaszom után a tiszt eltépte a kezében levő katonomat, és a szemetes kosárba dobta e szavak kíséretében: „Magának már nem lesz erre szüksége.” Így sem katonája voltam, sem katonaadót nem fizettem, végül a nyilvánartásból is töröltek.

A történetnek azonban még nincs vége. 2000-et írunk, amikor püspököm behívott azzal, hogy van egy elképzelése: nem volna-e kedvem tábori lelkézi szolgálatot vállalni...

■ SÁNDOR FRIGYES
(boldogan gyűlekezeti szolgálatban maradt lelkész)

EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL & EVÉL & LEVÉL

A többszörösen megnyúzott és mégis eleven róka esete

Reflexiók dr. Frenkl Róbert írására

Először ingerelt, később „csak” mélysegesen elszomorított dr. Frenkl Róbert írása, amely Egy letűnt rendszer „teológiája” címmel jelent meg lapunk 2005. szeptember 11-i számának 3. oldalán. A szerzőjétől megszokottan hajlékonyan fogalmazott cikk több megállapítása mellett nem mehetünk el szó nélkül, mert akkor pontatlan és erősen egyoldalú mondati korrekció nélkül maradnának.

Kezdjük mindjárt az elején! Bizony van teológiai humor, sőt a Szentírásból még az is kiderül, hogy az Úristennek is van humora (lásd Babel tornya történetét), de amit a cikkíró tesz, az legfeljebb – az ügyszóhoz méltatlan – szellemeskedés.

A tavalyi METT-ülés és a Frenkl Róbert által most célkeresztbe vett KÉMELM-konferencia résztvevőjeként tanúsíthatom, hogy egészen sajátos értelmezéssel tárja a nyilvánosság elé a történeteket. Többek között arról sem szól, hogy a mostani konferenciára éppen azért került sor, mert a múlt évi METT-ülés enyhén szólva is adós maradt a kitűzött téma alapos feldolgozásával. Ezért az itthoni szervezés hiányosságait akarták a mostani rendezvény szervezői (Pátkai Róbert, Gémes István és a többiek) pótolni. Sikkerrel tették.

A Gémes István által tett súlyos bejelentés, tudniillik hogy a KÉMELM (Külföldön Élő Magyar Evangelikus Lelkigondozók Munkaközössége) a maga részéről ezzel a konferenciával lezárja a diakóniai teológiával való foglalkozást, nem valami bonmot volt – ahogy a cikkíró szeretné beállítani –, hanem az ügynek azokra való átruházása, akik a maguk részéről még mindig adósságot hordoznak. És ezek mi magunk vagyunk: a hazai, a Magyarországi Evangelikus Egyház. Ők megtették, amit megtehettek – és mi? Őszinte szomorúsággal megkövetem a Frenkl-cikk által megbántott testvéreinket. És tudom, nem csak a magam részéről biztosíthatom őket arról, hogy köszönettel adózunk a kritikai szolidaritásból fakadó teológiai munkájukért, amellyel segíteni akartak, hogy a sok kárt

okozó diakóniai teológia terhes örökségét valamilyen módon feldolgozzuk.

Van itt még más is. Bizony csúsztatás van abban, amit Frenkl Róbert a néhai Vajta Vilmosmal szembeni adósságunkról mond. Ugyanis nem a Vajta Vilmos és a késő nyolcvanas évek hazai egyházi vezetése között zajlott levelezésnek a nem publikálása a fő kérdés, hanem az, hogy az akkori egyházi vezetők által írásban tett ígéret ellenére miért nem jelent meg mind a mai napig magyarul Vajtának a diakóniai teológia ügyében írt – A diakóniai teológia Magyarországon társadalmi rendszerében című – elemző könyve. Még most sem! Pedig még a konferencia meghívóján is olvashattuk az ígéretet, amely a régióta várt könyv sajtóbemutatójával kecsegtetett. Ki a felelős azért, hogy megint – másfél évtized után is – enyhén szólva megmosolyogni való kifogásokat hallhattunk csak a Luther Kiadó igazgatójától?

És azt sem hallgathatom el, hogy nem kevesen vagyunk, akik szerint a cikk szerzője által többszörösen megnyúzott rókanak nevezett diakóniai teológia még ma is eleven. Az egykor kötelező udvari teológia ma már természetesen másként van jelen, mint egykor, és a fő veszély nem is az, amiről Frenkl Róbert írása végén szól. Ha ma valaki bármilyen irányú politikai elkötelezettségét akarja képviselni az egyházban, annak ehhez – az egyház lényegétől egyébként idegen és helytelen tettehez – nincs szüksége semmilyen kvázi-teológia trójai falovára.

A veszély mégis a diakóniai teológia bokrából leselkedik ránk. Lutheri teológiai bázisunkat, a keresztet dicsőségét, evangéliumhirdetésünket veszélyezteti ma is ez a sokszor komolyan nem vett fertőzés. Ettől csak úgy magától nem fogunk szabadulni. Bizony komoly teológiai munkára van és lesz szükség ahhoz, hogy – ha Isten megszán bennünket – kigyógyulhassunk belőle. A gyógyítás folyamatában egy alapos kezelést kaptunk a piliscsabai KÉMELM-konferencián. Köszönet érte.

ITTZÉS JÁNOS

Még egyszer a diakóniai teológiáról

Szokatlanul sok helyeslő reflexiót kaptam az Evangelikus Élet szeptember 11-i számában megjelent írásomra. Itt és János püspök kritikája mellett ketten kifogásolták a cikk – szerintiük – gúnyos hangmódot. Mindez indokolja, hogy érdeklődésben reagáljak Itt és János véleményére.

Nyilván nem nekem kell igazságot tennem abban a vitában, hogy mennyire eleven a diakóniai teológia. Mindenesetre lelkész, teológiai tanár, püspök – és így tovább – is egyetértett írással. Nem tettem mást, mint hogy összegeztem a már 1989-ben kialakított véleményemet, amelyben megerősítettem Szabó István püspök előadását. Nem vitatom Itt és János álláspontjának őszinteségét, bár egyetlen érvet sem hozott fel a véleménye mellett. Gyengíti pozícióját írásának utolsó mondatában is, melyben a KÉMELM-konferencia „fertőzésellenes” teológiai munkáját emeli ki.

A KÉMELM-tagok előadásai érdekes, színvonalas véleménybeszámolókat voltak, de legfeljebb egyháztörténelmi szempontból bírtak tudományos igényvel. Teológiai szempontból Szabó István már említett előadása, amely „szociológiai teologizmusnak” minősítette a szolgálat teológiáját, valamint Csepregi András más megközelítésű referátuma közelített tudományos igényvel a kérdéshez.

Azért is jó lenne a téma egyházon belüli rendezése, mert nem lenne szerencsés, ha most a diakóniai teológia elutasítása válna lojalitási kérdéssé, és ezért kellene erőltetetten életben tartani.

Ehhez képest a többi észrevétel apróság: lényegében az érvek helyetti minősítéseket említhetem. Hajlékonyan és szellemeskedőnek minősít kritikuskom. Valóban nem vagyok merev, a szellemi élet ezt kizárja; a másik jelző izlés dolga. Életkoromból adódó megértéssel fogadom, hogy Itt és János püspök úr „őszinte szomorúsággal” megköveti a cikkem által megbántott testvéreinket. Jobb, ha mindenki maga helyett kér bocsánatot, ha ez szükséges. És jobb persze, ha a „megbántottat” sem helyettesítik. Az életkor nem érdem, nem is szoktam rá hivatkozni, de Itt és János még gyerek volt, amikor Gémes Istvánnal többek között nagy pingpongszettekát vívtunk a Deák téren, és Pátkai Róberttel is szerettük egymást. Nem hiszem, hogy most kezdenék el visszakérni a babaruhát. Ha tévednék, és megbántottam ifjúkori barátait, akkor magam fogok bocsánatot kérni.

Káté a határon túlra – adományozóvonal

06-81-330-220

Egy hívás – és valakit megajándékozott! A hívás díja 400 Ft + áfa.

HÍREK, KÖZLEMÉNYEK, ESEMÉNYEK

A faszori evangélikus gyülekezet presbitériuma szeretettel meghívja Önt és kedves családját a faszori evangélikus templomba (Budapest VII., Városligeti fasor 17.) az október 2-án, vasárnap 11 órakor kezdődő ünnepi istentiszteletre, amelyen templomunk felszentelésének 100. évfordulóján Istennek adunk hálát. Az ünnepi alkalmon Gáncs Péter püspök hirdeti az Úr igéjét.

Október 8-án 19 órakor a gyülekezet ének- és zenekara ad hangversenyt a jelen évforduló alkalmából, majd az október 9-i istentiszteleten megemlékezünk a száz esztendő faszori lelkészeiről.

Asztali beszélgetések. Szeretettel hívunk mindenkit az október 9-én 17 órakor kezdődő előadásra, melynek témája: *Kapcsolatok múltban és jövőben. A pesti zsidóság és az evangélikusok.* Vendégünk Róna Tamás rabbi.

A Pesti Evangélikus Egyházközség

Következő számunkból:

Keresztapaprogram
Déván

Evangelikus

Új irodavezető a Puskin utcában

A Déli Evangélikus Egyházkerület Püspöki Hivatalának új irodavezetője Szűcs Petra. Elérhetőségei:

- E-mail: petra.szucs@lutheran.hu
- Mobil: 20/824-8854

A száz évvel ezelőtt született Dag Hammarskjöld egykori ENSZ-főtákar életéről és művéről számol be a Duna Tv Isten kezében című sorozatműsora október 8-án, szombaton 12.05-től. Szerkesztő-riporter: Fabiny Tamás.

HALÁLOZÁS

Szomorú szívvel, de élő reménységgel búcsúzik családjá és a körmendi evangélikus gyülekezet dr. Nagy Árpád felügyelőtől, akit szeptember 10-én szülőhelyére, a nagyenyi Atyja. Temetése szeptember 24-én volt Körmenen.

APRÓHIRDETÉS

1945 előtti könyveket, könyvtárat vásárolnák. Tel.: 1/340-8016.

Az égre mutató kereszt alatt a templomtorony legszebb díszé a toronyóra. Ön-nél működik? Toronyóra-, harangjáték-, haranglengető-, vezérlőóra-készítés, -javítás. 5 év garancia. Konkoly Művek Toronyórágyára, 1102 Budapest, Állomás u. 14., telefon: 1/260-7065, 30/949-2915.

Másfél-két szobás, nem távfűtéses kiadó lakást keresek Budapesten – elsősorban a belső kerületekben – hosszú távra, havi 50–60 ezer Ft-ért. Tel.: 20/368-4344.

Új nap – új kegyelem

Vasárnap

Istenünk áldásra fordította az átkot. Neh 13,2 (2Kor 4,17; Mk 2,1–12; Ef 4,22–32; Zsolt 67) Izrael népe történelme során megtapasztalta Isten vezetését. A babiloni fogságból hazatérve templomépítésbe kezdnek, és hálaadással idézik vissza azokat az eseményeket, amelyekben különösen is átélték Isten áldását. Ma a templomban elhangzik az ároni áldás: „Áldjon meg téged az Úr, és őrizzen meg téged...” Kérjük és várjuk hát Isten áldását az előttünk álló hétre, a munkára, amelyet végezni fognak, az emberekre, akik felé küldetésünk hirdetni az evangéliumot, a találkozássokra, amelyek ránk várnak, és az időre, amelyet Isten áldásával, értékesen használhatunk fel.

Hétfő

Én veled leszek – így szól az Úr –, és megszabadítalak. Jer 30,11a (Jn 14,16–17; Mk 10,46–52; Lk 13,1–5) Immánuel: velünk az Isten! Jézus születése előtt erről kapott örömhírt József (Mt 1,22–24). Jézusban az élő Isten van közöttünk, aki tanítványainak mennybenemetele előtt is megerősítette: „...és íme, én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig.” (Mt 28,20) Isten betartotta ígétét – mind a jelenlétére, mind a szabadításra vonatkozóan. Igaz, mást vártak az emberek. És mennyit értetlenkedtek a tanítványok! Az ács fiában nehéz volt meglátni Isten egyszülött Fiát. A keresztben szenvedő Krisztust kigúnyolták az alatt állók... Ma is sokan kételkednek a megváltásban. Adja Isten, hogy felismerjük őt!

Kedd

Milyen félelmes ez a hely! Nem más ez, mint Isten háza és a menny kapuja. Zsid 9,12 (1Móz 28,17; Lk 5,12–16; Lk 13,6–9) „Szívemtől trónodig – mily szent csoda...” (EÉ 521) – Jákób álmában égig érő létrát, Isten angyalait s atyái Istenét látta. Áldást, ígéreteket kapott tőle. Felébredve az álomból az Úristen hatalma, dicsősége félelmelemmel töltötte el. De hitben megerősödve és Istennek szóló fogadalomtétellel indult tovább útján. Ahogy Jákóbbal, úgy a mi életünkkel is különleges, egyedi terve van Urunknak, s ahogy őt, úgy minket is keres, szólít Istenünk.

Szerda

Hogyan követhetném el ezt a nagy gonoszságot, vétkezve az Isten ellen?! 1Móz 39,9 (Lk 11,4b; Préd 12,1–7/8; Lk 13,10–17) Az Úr Józseffel volt, olvassuk a fejezet elején. Áldását kiterjesztette életére, munkájára. Potifár, a fáraó főembere egész házat rábízta. Amikor Potifárné házasságtörésre akarta rávenni Józsefet, ő nem vesztette el a fejét, hanem hű maradt Istenre parancsolataihoz. Mi a próbatételek, kísértések célja életünkben? Mi is megmérgetettünk, hogy milyen erős, szilárd, kipróbált, tiszta a hitünk, s hogy mi lakik a szívünkben. Nemcsak szavakkal, hanem egész lényünkkel Istenéi vagyunk-e? A próbatétel ilyen „szemüvegen át” nézve nem csapás, hanem Istenünkhöz visz közelebb.

Csütörtök

Itt van az Úr, benne reménykedtünk, vigadjunk és örüljünk szabadításának! Ézs 25,9b (Jn 11,27; Mk 6,7–13; Lk 13,18–21) „Jobb az Úrnál keresni oltalmat, mint emberben bízni” – olvassuk a 118. zsoltárban is (8. vers). A szabadítás, a problémákra való megoldás nem feltétlenül azonnal és úgy történik, ahogyan azt az ember kívánja, elvárja. Isten irántunk való mély szeretete, imáink meghallgatása felől sose legyen kétségünk, ne hallgassunk olyan hangokra, amelyek meg akarnak ingatni bennünket hitünkben. „Itt van az Úr,” mondja a próféta, s mi ezt teljes szívvel mondhatjuk vele, hiszen Jézus Krisztus él, feltámadt, életet és üdvösséget ad.

Péntek

Mivel ő, a Szent hívott el titeket, magatok is szentek legyetek egész magatartásotokban. 1Pt 1,15 (1Móz 17,1; Mt 27,39–44; Lk 13,22–30) A Tízparancsot követelményeit ekképpen vezetni be Isten: „Szentek legyetek, mert én, az Úr, a ti Istenetek, szent vagyok.” (3Móz 19,2) De ki és hogyan lehet szent? Szent az, aki (ami) egészen, mindenestül Istenhez tartozik. Atyánk mindennél jobban ismer minket, látja a bennünk lévő bűnt, a lázadást, a gonosz szándékot, az ő törvényének való hátat fordítást. Hihetetlen, mégis igaz, hogy Krisztus által kegyelmet kínál, és a felebaráti szeretetet mint legfőbb parancsot helyezi a szívünkre.

Szombat

Jézus Krisztus mondja: „Aki hallja tőlem ezeket a beszédeket, és cselekszi azokat, hasonló lesz az okos emberhez, aki kősziklára építette a házat. És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, feltámadtak a szelek, és nekidőltek annak a háznak, de nem omlott össze, mert kősziklára volt alapozva.” Mt 7,24–25 (1Sám 2,8b; ApCsel 14,8–18; Lk 13,31–35) Bizonyára emlékszünk még a híradók képsoraira: megtépázott tetők, vízben úszó vagy összeomlott házak, sártenger a falvakban, kétségbeesett emberek... Utólag elhangzik: ha gátat emeltek volna, ha nem vályogból építenek házat, ha nem irtanak erdőt – és így tovább –, nem zúdul le a víz. Sajnos utólag már nincs mit tenni. A ma is és Jézus korában is beszédes példa emlékeztessen bennünket arra, hogy „épületünket” most még ráépíthetjük Krisztusra! Senki és semmi más nem fog megmenteni az ítéletkor – sem pénz, sem befolyás, sem hírnév, sem életbiztosítás.

■ KÓHÁTI DOROTTYA

HIRDETÉS

A Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség jelentkezőket vár megüresedett kántori állásának betöltésére, egyházi törvényeinkkel összhangban – a MEE Törvényei, 1997. évi III. tv. 66. §; V. tv. 55–63. § – a kántori szolgálatra vonatkozóan. Fizetés megegyezés szerint. Szolgálati lakás megoldható. Az alkalmazás 6 hónap próbaidővel kezdődik, melynek eltelte után dőlhet el, hogy a jelentkező megkapja-e a kántori kinevezést. A jelentkezés határideje 2005. október 31. Az írásbeli jelentkezéseket az egyházközség elnöksége várja, és információ is itt kapható (4400 Nyíregyháza, Luther tér 14.; tel.: 20/824-6758 vagy 20/824-6755, e-mail: nyirpeti@freemail.hu – a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség elnöksége).

HIRDETÉS

Éljük át!

Szerepek és játékok a hitoktatásban – A hitoktatás módszertani eszköztárának gazdagítása

A továbbképzés fő célja, hogy a résztvevők eddig kevésbé ismert technikákat és módszereket sajátítsanak el, melyek segítségével hatékonyabban motiválhatják a gyerekeket, és a hitoktatást még életszerűbbé tehetik. A továbbképzés munkamódszerének fő alapelve, hogy a résztvevők a technikákat saját élményen keresztül ismerjék meg, majd azt követően elemezzük azok célcsoporttól függő adaptálási lehetőségeit.

A továbbképzés időpontja: november 17–19. Helyszíne: Piliscsaba, Béthel Missziói Otthon. Költsége: 4500 Ft/fő. A jelentkezés határideje október 14.

Jelentkezés és információ: Súlyom Anikónál (tel.: 20/824-4504; e-mail: aniko.sulyom@axelero.hu) a név, a gyülekezet és/vagy az oktatási intézmény, a tanított korosztály, a lakcím, a telefonszám és az e-mail cím megadásával.

Figyelem! A helyek száma korlátozott, ezért kérjük, hogy minden érdeklődő tartsa be a jelentkezési határidőt! A részvétel feltétele a teljes kurzuson való jelenlét.

VASÁRNAPTÓL VASÁRNAPIG

Ajánló a rádió és a televízió műsoraiból október 2-től október 9-ig

VASÁRNAP	HÉTFŐ	KEDD	SZERDA
<p>5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház. 975 éves a Szegec–Csanádi Egyházmegye (26')</p> <p>12.35 / Duna Tv Kalácsa folkfesztivál (25')</p> <p>13.54 / mtv Örömhír. Az evangélikus egyház műsora. A mai évadban többek között az Evangélikus Hittudományi Egyetemen tartott soakonferenciáról, valamint a szeptember 24-én zajlott EvÉlet-napról számolunk be, illetve Blázy Árpád lelkész áhítatát hallhatjuk. (26')</p> <p>20.50 / PAX IV. evangélikus bábjátékverseny (40')</p>	<p>11.35 / Kossuth rádió Rádiószínház Freskó. Szabó Magda regényének rádióváltozata (25')</p> <p>13.05 / PAX IV. evangélikus bábjátékverseny (40')</p> <p>13.20 / tv2 Teréz anya – A szegények Istenének nevében (angol–amerikai–német film, 1997) (93')</p> <p>14.00 / Európa, Európa A párizsi kolostor (francia film, 1948) (166')</p> <p>15.00 / PAX 1000 kilométer egyháztörténeti utakon kerékpárral</p> <p>15.00 / PAX 1000 kilométer egyháztörténeti utakon kerékpárral</p> <p>6. rész: Galga-völgyi gyülekezetek (ZMC – 27')</p> <p>21.35 / Kossuth rádió Értsünk szót! (25')</p>	<p>10.30 / PAX Családi orvos, 6. rész (ZMC – 19')</p> <p>14.00 / Petőfi rádió Terep-járó Tájak, túrák, kultúrák</p> <p>15.00 / PAX 1000 kilométer egyháztörténeti utakon kerékpárral</p> <p>7. rész: „Van örök kincsünk...” (ZMC – 26')</p> <p>16.20 / mtv Maradj velünk Találkozás Jézussal (10')</p> <p>19.05 / Bartók rádió Saint-Saëns: Sámson és Delila</p> <p>20.00 / Duna Tv Iszony (magyar játékfilm, 1965) (102')</p> <p>21.05 / Kossuth rádió Nemzetközi vallási híradó (30')</p>	<p>11.20 / Kossuth rádió Tetten ért szavak. Balázs Géza anyanyelvi műsora (15')</p> <p>12.30 / Duna Tv Isten kezében. Keresztáldító palóc búcsú (ism.) (26')</p> <p>15.00 / PAX 1000 kilométer egyháztörténeti utakon kerékpárral. 8. rész: Hosszútűrők (ZMC – 25')</p> <p>16.20 / mtv Evangélikus ifjúsági műsor (10')</p> <p>16.30 / mtv Tanúságtételek. „Nem ti választottatok...” (26')</p> <p>21.00 / PAX Nyugodt szívvel, 2. rész (premier) (50')</p> <p>22.10 / Petőfi rádió Ujj, lenyomat Arad, 1849 (50')</p>
CSÜTÖRTÖK	PÉNTEK	SZOMBAT	VASÁRNAP
<p>9.15 / Bartók rádió Franck: D-moll szimfónia (45')</p> <p>15.20 / Duna Tv A nemzet könyvtárának kincsei A képes krónika (20')</p> <p>16.25 / PAX Családi ház, 9. rész (ZMC – 19')</p> <p>17.04 / Kossuth rádió Tárgyi emlékek Emlékezés a vértanúkra (41')</p> <p>19.45 / Bartók rádió Verdi: Traviata</p> <p>20.00 / mtv „Istennél a kegyelem!” Dokumentumjáték október 6-án alkalmából (52')</p> <p>20.35 / m2 A magyar Golgota. Az aradi ereklgyűjtemény (52')</p> <p>21.04 / Petőfi rádió Mindentudás Egyeteme</p>	<p>20.00 / Hallmark Ha elindul a busz... (amerikai film, 2005) (93')</p> <p>5.35 / mtv és m2 A Hajnali gondolatok mai adásában evangélikus lelkészt hallhatunk.</p> <p>11.20 / PAX A gitárene történetéből Stefan Weiser hangversenye (ZMC – 35')</p> <p>16.25 / PAX Családi szabadidő, 10. rész (ZMC – 21')</p>	<p>6.03 / Petőfi rádió A szeretet közössége Istennek humora is van Szenyvel István hitoktatónéptáncos és tanító bemutatása (Szent István Általános Iskola) (27')</p> <p>12.05 / Duna Tv Isten kezében (26')</p> <p>19.36 / Bartók rádió Korunk zenéje, 2005. Magyar zeneszerzőportrék: Száz éve született Farkas Ferenc</p> <p>21.00 / m2 Blimp ezredes élete és halála (angol film, 1943)</p> <p>Az angol és a német hadsereg két tisztje komolyan megsebesül párbajuk során. Lábadozásuk egy barátság kezdetét jelenti... (157')</p>	<p>5.45 / tv2 Reggeli gondolatok (30')</p> <p>9.25 / m2 Örömhír. Az evangélikus egyház műsora (ism.) (26')</p> <p>10.25 / m2 Evangélikus ifjúsági műsor (10')</p> <p>11.45 / Bartók rádió Lóci óriás lesz Szabó Lőrinc versei (15')</p> <p>12.05 / Duna Tv Élő egyház (26')</p> <p>16.04 / Kossuth rádió Magyar örökség. A kitüntetettek között az Evangélium Színház és Udvaros Béla (56')</p> <p>20.00 / PAX Sziget 2005 (premier) (dokumentumfilm) (20')</p> <p>20.20 / PAX Jézusnak zenélek (koncertfilm) (38')</p>

Evangélikus Élet

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ HETILAPJA

E-mail: evelet@lutheran.hu
EvÉlet on-line: www.evelet.hu

Szerkesztőség: 1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-1108; 20/824-5518, fax: 1/486-1195. **Szerkesztőségi titkár:** Boda Zsuzsa (zsuzsa.boda@lutheran.hu).

Főszerkesztő: T. Pintér Károly (karoly.pinter@lutheran.hu). **Olvasószerkesztők:** Györi Virág vez. szerk. (virag.gyori@lutheran.hu), Dobsonyi Sándor (sander.dobsonyi@lutheran.hu). **Korrektor:** Huszár Mariann (marian.huszar@lutheran.hu). **Tervező-szerkesztő:** Nagy Bence (bence.nagy@lutheran.hu). **Főmunkatárs:** Gazdag Zsuzsanna (zsuzsa.gazdag@lutheran.hu)

Rovatvezetők: Bogdányi Gábor – EvÉlet OnLine (gabor.bogdanyi@lutheran.hu), Hafenschér Károly ifj. – Liturgikus sarok (hako@lutheran.hu), Kende K. Péter – Oratio Oecumenica (peter.kende@lutheran.hu), Kóháti Dorottya – Új nap – új kegyelem (dora.kohati@lutheran.hu), Véghelyi Antal – A vasárnap igéje (antal.veghelyi@lutheran.hu)

Árusítja a kiadó és a Magyar Posta Rt. (ÜLK) INDEX 25 211, ISSN 0133-1302

Kiadja a Luther Kiadó (kiado@lutheran.hu)
1085 Budapest, Üllői út 24. Tel.: 1/317-5478, 1/486-1228; 20/824-5518, fax: 486-1229. **Felöl kiadó:** Kende K. Péter (peter.kende@lutheran.hu)

Nyomdai előállítás: Szikra Lapnyomda Rt. Felöl vezető: Matolcsy Miklós vezérigazgató
E-mail: szikra.kervigh@szikralapnyomda.hu

Előfizethető közvetlenül a kiadónál vagy postautalványon. Az előfizetési díj beföldön negyed évre 2132 Ft, fél évre 4264 Ft, egy évre 8528 Ft, szomszédos országba egy évre 29 000 Ft (108 euró), egyéb külföldi országba egy évre 33 800 Ft (135 euró).

Csak a minden hónap 16-ig beérkező lemondásokot tudjuk az azt követő hónap elsejével törölni, ellenkező esetben még egy hónapig jár az újság.

Beküldött kéziratokat nem örzünk meg és nem küldünk vissza. Adott lapszámba szánt kéziratokat a megelőző hét csütörtökig kérjük leadni! A hétfő délutáni lapzáratok kizárólag a hétfői eseményekkel összefüggő (és a szerkesztőség előzetesen egyeztetett) írásokat tudjuk figyelembe venni. Az e-mailben küldendő kéziratokat az evelet@lutheran.hu címre várjuk.